

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова
Кафедра граматики англійської мови

І. А. Жаборюк
О. А. Жаборюк

КАТЕГОРІЯ СТАНУ. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ

Посібник з граматики англійської мови

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист № 14/18.2–2286 від 27.10.2004 р.)*

Одеса
«Астропринт»
2005

ББК 81.432.1-2я73
Ж126
УДК 811.111'36(075)

Теоретична частина посібника пропонує нове осмислення граматичної сутності категорії стану в сучасній англійській мові. Практична частина відтворює (на базі великого за обсягом практичного матеріалу, опрацьованого з застосуванням новітніх лінгвістичних методів аналізу) функціональну модель категорії стану, починаючи з її ядра, зупиняючись на периферії та закінчуючи випадками граматичних омонімів цієї категорії.

Посібник розраховано, головним чином, на спеціалістів з теорії ан-глїстики: викладачів і студентів спеціальних вузів та факультетів, а також усіх тих, хто цікавиться теорією та практикою викладання граматики сучасної англійської мови.

Рецензенти:

В. Я. Мізецька, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедрою іноземних мов Одеської національної юридичної академії;

Т. М. Корольова, доктор філологічних наук, професор, зав. кафедрою німецької мови і прикладної лінгвістики Південноукраїнського державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова.

Протокол № 10 від 6 липня 2004 р.

Ж 4602020102-046
318-2005

Без оголош.

ISBN 966-318-361-6

© І. А. Жаборюк,
О. А. Жаборюк, 2005

Передмова

Посібник «Категорія стану. Функціональна модель» призначений, передусім, для студентів спеціальних вузів, а також усіх тих, хто бажає поглибити свої знання з граматики англійської мови.

Цей посібник є результатом наукового дослідження та узагальнення багатолітнього викладацького досвіду його авторів. Наукова та практична вартість посібника забезпечується, по-перше, великим за обсягом фактичним матеріалом, на якому базується посібник, — цей матеріал декількаразово перевищує статично необхідний, сягаючи до 15 000 відрізків мовлення, а також комплексом науково-на-дійних лінгвістичних методів, за допомогою яких проводилось дослідження: методу дистрибуції, моделювання, квантитативного методу, методу трансформаційного аналізу тощо.

Особливістю посібника, порівняно з іншими, є відсутність у ньому граматичних вправ. Натомість він композиційно і змістовно відтворює функціональну модель категорії стану сучасної англійської мови, матеріалізовану з відрізків мовлення та наповнену конкретним лексико-граматичним матеріалом.

Перевагою запропонованого авторами підходу є те, що він дає змогу «побачити» модель категорії стану у її найбільш об'єктивних виявах і забезпечує практично необмежену можливість для творчої праці з тим фактичним матеріалом, який цю модель наповнює. При такому підході викладач, фактично, сам «будує» вправи, маніпулюючи з фактичним матеріалом у залежності від поставленої мети, типу практичного заняття та рівня підготовки слухачів.

Структура посібника відтворює запропоновану структуру функціональної моделі.

Перша частина посібника відтворює ядро категорії стану, друга — периферію, третя присвячена граматичним омонімам категорії стану — як активного, так і пасивного. Кожна частина, у свою чергу, поділяється на розділи (*sections*) (їх поділ підпорядковано змісту) — та блоки (*units*). Поділ на останні проводився за синтаксичними моделями.

Ядро категорії стану представлено власне ядром (I секція) та випадками з дещо менш яскраво вираженими становими властивостями (II та III секції). Власне ядро відтворено випадками вживання станових структур з практично необмеженим взаємним становим трансформаційним потенціалом: активний стан вільно трансформується в пасивний і, навпаки,

пасивний стан — у активний. До випадків з дещо «приглушеними» становими властивостями ми віднесли випадки, які, теоретично хоч і не мають взаємних трансформаційних обмежень, проте у практиці вживання (в узусі) все ж тяжіють до однієї зі станових форм: активної чи пасивної (II та III секції відповідно).

До периферії стану (**Частина II**) віднесено випадки вживання активного та пасивного стану, які мають певні трансформаційні обмеження або, залишаючись у сфері категорії стану, не допускають трансформацію у протилежний стан взагалі. Периферія активного стану розглядається у секції I, пасивного — у секції II. Ці секції підрозділяються на блоки у відповідності до чинників, які зменшують чи блокують трансформаційний становий потенціал.

У **третій частині** посібника представлені ті випадки вживання станових форм, які, попри повну зовнішньо-структурну тотожність зі станом, насправді таким не є. Це такі **омоніми** активного стану, як випадки нетранзитивних смислів т. з. «транзитивних» дієслів, медіо пасив, а також такі омоніми пасивного стану, як іменний складений присудок та перфектна форма.

Посібник завершується списком джерел, з яких відбирався практичний матеріал для аналізу, списком теоретичних джерел та додатком. У додатку міститься матеріал, який не входить у лексичне поле перетину станових структур. Це, зокрема, випадки типу *The doctor was sent for* (модель: $S + P(V_p) + prep$). Включення цих випадків до посібника вважаємо доцільним не лише з огляду на традицію — без цієї моделі не обходиться жоден збірник вправ зі стану, але й з огляду на специфіку їх станових перетворень, характерну лише для англійської мови.

Основній частині посібника, яка являє собою функціональну модель категорії стану у сукупності з граматичними омонімами, передують передмова, вступна частина та **перелік рекомендованих завдань**. Завдання сформульовано таким чином, що вони або концентруються на матеріалі певного блоку, секції чи частини, або ж пронизують собою певну серію блоків, секцій і, навіть, усі частини посібника. Перший тип завдань умовно названо по-блоковими (по-секційними, *ets*), другий тип представлений наскрізними завданнями. Такий відбір завдань, з одного боку, дає можливість студентам якнайкраще засвоїти той найхарактерніший лексико-граматичний матеріал, що входить до функціональної моделі стану, з другого — простежити, як саме і завдяки яким чинникам ця модель змінює свої обриси, перетікаючи з ядра до периферії, а то й змінюючи свій статус на протилежний, тобто переходячи у не-станові утворення. Стежачи за

становими характеристиками певної лексичної одиниці упродовж усього посібника, починаючи з ядра і закінчуючи випадками, коли вона виступає як граматичний омонім стану (тобто як не-стан), можна значно легше досягнути граматичну сутність категорії стану, динаміку її внутрішніх змін і, зрештою, її місце у граматичній системі англійської мови загалом, що, власне, і є основною метою пропонованого нами посібника.

Вступ

Категорія стану належить до найважливіших універсальї синтаксису. І хоча кожна з мов, передусім мов індоєвропейського походження, має свої специфічні форми стану, із характерним лише для певної мови історичним розвитком та особливостями функціонування у синхронії, коло цих форм — досить обмежене і, що найбільш вражає, — спільне для всієї індоєвропейської мовної сім'ї [2, 274–275]. Не менш примітним є й те, що при всіх розбіжностях у трактуванні категорії стану дослідниками кожної з окремих мов, параметри цих трактувань, по суті, залишаються одними і тими ж.

Чим же зумовлений універсальний характер категорії стану?

За нашим глибоким переконанням, причиною універсальних властивостей стану, як і інших лінгвістичних універсальї, є не лише спільність історичного джерела — індоєвропейська прамова, хоча цей фактор, безперечно, є надзвичайно важливий. Та значно суттєвішим за останній є фактор еволюційний, зумовлений діалектичним законом одвічної боротьби двох суперечностей — боротьби між Мисленням (Духом) та Матерією. Цей закон лежить в основі розвитку природної мови загалом, він також зумовив і становлення найважливіших мовних категорій, відомих у термінології сучасного синтаксису, як лінгвістичні універсальї [12].

Основною причиною виникнення категорії стану у природній мові є та криза, яку на ранньому етапі свого структурування зазнала більшість мов індоєвропейського походження. Ця криза мала у індоєвропейських мовах аналогічний характер і спричинена була відставанням мови (її матеріального субстрату) від розвитку мислення. З одного боку, мислення зробило якісний стрибок у своєму розвитку: воно набуло властивості обопільної логічної переоцінки субстанціальних концептів судження, співвідносного з процесом відношення, з другого ж, — мова, залишаючись на попередньому етапі розвитку — мова розвивається повільніше, блокувала рух мислення у щойно відкритому ним напрямку. Назрів конфлікт між мовною Матерією, її неспроможністю задовольняти запити мислення та Мисленням, його випереджуючим мову поступальним розвитком у когнітивному осягненні дійсності.

Цей конфлікт, як і всі інші подібні конфлікти, було вирішено за допомогою мислення. Пояснюється це тим, що природа не лише заклала в еволюцію мови цей конфлікт, але й, надавши мисленню випереджальної та домінуючої ролі у діалектичному тандемі з мовою, створила необхідні передумови для його успішного подолання.

Базуючись на вже існуючому лексико-граматичному матеріалі та переосмислюючи його, мислення пропонує мові низку логіко-мовних операцій над висловленням, які дозволили б розблокувати мову, що стояла на перешкоді вільному руху мислення. Це, передусім, такі засоби, як переосмислення лексичного змісту дієслова у напрямку до медіо пасиву, коректування дієслівних смислів за допомогою доповнення їх зворотними (рефлексивними) та взаємними займенниками (*self, sich, себе (-ся), sich* тощо), інвертування субстанціальних компонентів висловлення-відношення у супроводі з одночасним формуванням пра-аналітичної форми стану за допомогою дієслів «бути // ставати» та дієприкметника минулого часу тощо. Остання форма теж була не випадковою — її взірцем слугувала вже існуюча на той час форма іменного складеного присудка, іменна частина якого, семантично звернена до підмета, відкривала можливості для формування категорії стану. Цей процес докладно описаний у монографії [4, 100–114].

Усі ці засоби — ті, що у певних мовах вийшли на передові рубежі категорії стану, й інші, які залишились у цих мовах рудиментами останньої — власне, й формують те спільне коло станових форм, про яке ми згадували на початку вступу. Їх наявність у структурах сучасних мов — по декілька форм різного ступеня розвиненості та функціональної значущості — підтверджує нашу гіпотезу щодо характеру еволюції категорії стану, свідчаючи про той шлях, який торувало собі мислення, пробиваючись крізь товщу мовної матерії та прилаштовуючи її до себе і, у такий спосіб, провокуючи мову до подальшого розвитку.

Іншим, не менш важливим питанням, що постає у зв'язку зі становленням категорії стану, є питання її граматичної сутності: яку саме роль ця категорія відіграє у функціональній системі природної мови.

Відповідь на це запитання можна дати, лише з'ясувавши сутність іншої синтаксичної категорії — структури предикації, на базі якої категорія стану еволюціонувала і у межах якої вона реалізується на сучасному зрізі мови.

Як і категорія стану, структура предикації теж є результатом розв'язання діалектичної суперечності між Мисленням та Матерією, проте суперечності незрівнянно глобальнішої та довготривалішої ніж та, яка спровокувала зародження стану.

Як і у випадку з категорією стану, сутність конфлікту, внаслідок якого постала структура предикація, є, з одного боку, одвічне прагнення мислення до звільнення від матерії, а, з другого, — до злиття з нею. Причиною цього конфлікту є те, що, звільнившись від матеріальної оболонки, мислення набуває безпрецедентної гнучкості, мобільності, одночасно втрачаючи

здатність бути вираженим, тоді ж як набувши матеріального оформлення, навпаки, мислення розширює свої виражальні можливості, втрачаючи при цьому свою первіс-ну гнучкість.

Циклічний характер світу, часткою якого є й сама людина, її діяльність та спостереження за його процесами, неначе величезна центрифуга відділяє первісне мислення у формі предикативності від орга-нічної матерії — ней-рофізіологічного субстрату конкретного індивіда, з якою первісне мислення було поєднане. Процес відриву триває сотні й сотні тисяч років. Звільнене від матерії, тобто абстраговане, мислення дає поштовх формуванню кон-цептів. Процес формування концептів йде поступально: спочатку форму-ються пра-концепти, за ними — концепти першого ступеня абстракції, на їх базі — більш складні ментальні конструкти — концепти другого ступеня і т. д. Одночасно з процесом відриву мислення від органічної матерії (про-цесом абстрагування) відбувається протилежний процес: процес злиття концептуально сформованого мислення з матерією, але цього разу — з матерією якісно протилежного типу — з неорганічною матерією. Таким чином формується спільний мовний «код»: передусім, лексичні одиниці, потім — пра-іменники, а далі — й інші пра-частини мови.

Апогеєм абстракції мислення та одночасного набуття ним матеріальної форми є структура предикації, яка зародилась у надрах первісної предикативності і стала, свого роду, її «квінтесенцією».

Структура предикації — це логіко-мовне утворення, точка перетину сучасного типу мислення з мовою.

Неминуше значення цієї структури полягає у тому, що вона є, по суті, ментальною моделлю світу — підсвідоме відкриття, яке людство зробило за декілька десятків тисяч років до того, як воно було здійснене у науці.

І дійсно, компоненти мовно-логічної предикативної структури — кон-цепт субстанціальності та концепт специфіки буття першого концепту — корелюють з науково-філософським трактуванням процесу об'єктивного світу **як матерії (субстанції) та її існування у часі і просторі**.

Структура предикації, другий компонент якої є концептом **специфічного буття**, перегукується також із філософським визначенням поняття «смысл». «**Бути чимсь означеним**», — стверджує, зокрема, С. О. Васильєв, — «це те ж, що **мати певний смысл**» [1, 85]. Та оскільки поняття «смысл», до того ж, «може правити за **логічний еквівалент думки**», ми маємо всі підстави, щоб визначити **структуру предикації** як мовно-логічний засіб формування та вираження **думки** [там само, 19].

Однак це визначення потребує деяких уточнень. Враховуючи конкрет-ний характер процесу осмислення, а також те, що структурою предикації

охоплюється лише ядро, сутність, усвідомлюваного процесу об'єктивної дійсності, уточнимо характер та межі думки, означивши її як конкретну та елементарну.

Остаточним визначенням структури предикації, таким чином, буде наступне визначення: під **структурою предикації** слід розуміти мовно-логічну структуру, яка слугує засобом логічного формування та вербального вираження **конкретної елементарної думки**.

Це визначення має принципове значення для лінгвістики, оскільки, поміж іншим, воно стверджує «єдність форми й змісту», яка виявляється у злитті логічних компонентів судження з відповідними компонентами мовної структури предикації, а точніше — у вербалізації суб'єкта та предиката як підмета та присудка певного речення.

З'ясувавши граматичну сутність структури предикації, яка править за основу станових перетворень, ми наблизились до вирішення основної проблеми — граматичної сутності стану.

Але перш, ніж зробити це, необхідні ще декілька попередніх кроків у цьому напрямку: визначити зміст поняття «думка», з'ясувати, які існують типи думок та якою є специфіка їх вербального вираження.

Спираючись на співвідносність структури предикації крізь призму конкретної елементарної думки з процесом об'єктивної дійсності, можна твердити, що **змістом конкретної елементарної думки** є ніщо інше, як співвідносність з концептуально та вербально оформленими компонентами останнього: суб'єкт думки (він же й підмет) співвідноситься з концептом субстанціальності; предикат-присудок — з концептом специфіки буття субстанціального концепту у ранзі суб'єкта думки.

Паралельно ж з визначенням **структури світу як процесу** у філософії існує ще одне визначення світу, яке перегукується з першим, а точніше — уточнює його. Згідно з цим визначенням **структура світу** мислиться як єдність трьох іпостасей: **субстанції, властивості та відношення**.

Зіставляючи по-компонентно обидва визначення, бачимо, що при зівпадінні перших компонентів цих визначень (субстанціальний концепт, субстанція), другі частини цих визначень відмінні між собою: друга частина першого визначення — **специфіка буття суб'єкта думки** — співвідноситься з такими компонентами відповідної частини другого визначення, як «**властивість**» та «**відношення**». Звідси висновок, що специфіка буття може визначитися як властивостями самого суб'єкта думки, так і тим відношенням, у яке він вступає з іншим одноплановим концептом у складі предиката думки. А раз так, то й думки можуть виступати у відповідних різновидах: **думки-властивості** та **думки-відношення**. Звідси впливає

також і те, що думки-властивості, внаслідок зосередженості предиката на суб'єктові думки, принципово несумісні з поняттям «відношення», що дає нам підставу до їх віднесення, у плані протиставлення до думок-відношень, до **думок-невідношень**.

Таким чином, думки, за кількістю наявних у них субстанціальних концептів, можна умовно підрозділити на дві протиставні групи: думки-невідношення та думки-відношення¹.

Дамо визначення кожному з типів окремо.

Думка-невідношення (вона ж і думка-властивість) — це тип судження, до складу якого входить лише один субстанціальний концепт у ранзі суб'єкта-думки-підмета. Предикат-присудок є усвідомленням специфіки буття суб'єкта думки як носія певних властивостей.

Думка-відношення — це тип судження, яке містить у своєму складі, окрім суб'єкта думки-підмета, як мінімум, ще один субстанціальний концепт, який входить до предиката-присудка і виступає у ролі завершувача (комплемента) дієслівної частини останнього. (Цей компонент присудка у лінгвістиці прийнято кваліфікувати як **додаток**, або ж як **об'єктний комплемент**).

Роль об'єктного комплемента надзвичайно важлива. За його відсутності (при операції опущення) семантика ядра думки, тобто структури предикації, залишається або неповною (пор.: *He looks ... // He looks at her; He looks after her; He looks for her*), або ж невідповідною до усвідомлюваного (*He runs ... // He runs a factory*). У той же час об'єктний комплемент відзначається відносною самостійністю у складі присудка, що виявляється у його логіко-мовній рухомості: здатності мінятися логіко-мовним рангом з суб'єктом думки-підметом. (*He looks after her* → *She is looked after by him*). Ця особливість об'єктних комплементів відзначається багатьма лінгвістами і вважається вирішальною при здійсненні станових перетворень [7, 15–16; 11, 156].

Таким чином, виділивши з континууму думок думки-відношення, які є

¹ «Думки-невідношення» та «думки-відношення» перегукуються з «процесами-невідношеннями» та «процесами-відношеннями», уведеними в лінгвістичний обіг проф. А. К. Корсаковим [10, 8–10, 26]. Однак, між обома концепціями — нашою та проф. А. К. Корсакова — існує принципова різниця. Згідно з нашою точкою зору активним посередником зв'язку між мовою та об'єктивною дійсністю виступає **мислення**, тоді ж як у школі проф. А. К. Корсакова мова проєктується на реальну дійсність безпосередньо, оминаючи рівень мислення, з чим ми, звичайно, погодитись не можемо.

базовими для станових перетворень, ми впритул підійшли до визначення сутності категорії стану.

Зіставляючи між собою (див. попередній приклад) обидві форми вербального виявлення думок-відношень: активну та пасивну, бачимо, що єдиною сутнісною різницею між ними на глибинному рівні (обидві форми є віддзеркаленням одного і того ж процесу реальної дійсності) є прямо-протилежне обопільне переосмислення логічного статусу наявних у складі цих думок субстанціальних концептів: концепт у ранзі об'єктного комплемента набуває статусу суб'єкта думки і, навпаки, суб'єкт думки понижується до рангу об'єктного комплемента останньої: відповідні зміни відбуваються й на вербальному рівні: «новий» суб'єкт думки оформляється як підмет висловлення, «новий» об'єктний комплемент (у тому разі, коли він не опускається) як прийменниковий додаток. Предикат теж вербально змінюється: він набуває форми структури *be + -ed*, намагаючись таким чином пристосуватись до «нового» підмета, зберігши при цьому свою семантику.

Як бачимо, характер перетворень, які відбуваються на логічному рівні думки, нагадує інверсію. Це дає нам підставу для визначення **сутності категорії стану як мовного засобу здійснення інверсії думки-відношення**.

Однак, визначивши сутність категорії стану, ставити на цьому крапку було б передчасно.

Справа у тому, що переважна більшість лінгвістів, хоч і пов'язує стан з думками-відношеннями, посилаючись на наявність обернених трансформаційних відношень між його протичленами, все ж, виходить у визначенні сутності цієї категорії не з цих трансформаційних відношень (хоча є й така точка зору), а з зовсім інших позицій, а саме: з понять «дія», «стан» та «процес».

Окрім цього, фактичний матеріал засвідчив ще й низку випадків, які не вписуються у запропоновану нами вище схему поділу думок на думки-невідношення-властивості та думки-відношення. Ми маємо на увазі думки-невідношення, які, водночас не є думками-властивостями, як це передбачається цією схемою. Останній тип думок-невідношень, як показує аналіз фактичного матеріалу, має й відмінне від думок-властивостей вербальне оформлення. Наприклад¹: *The morning passed quickly* [2*, 50] (думка-невластивість) // *Things are so queer, aren't they?* [1*, 127] (думка-властивість); *And as she spoke, she accelerated* [2*, 60] (думка-невластивість) // *The ear-rings were blue* [2*, 47] (думка-властивість).

Що стосується думок-відношень, які, як ми встановили, є базовими для категорії стану, то, як засвідчує фактичний матеріал, з ними теж не

все так просто, як могло б здатися на перший погляд. Ми маємо на увазі випадки, які, як за змістом, так і за формою, є суміжними типами думок. Наприклад: «*You are too good to me*» [2*, 47] та «*You are not angry with me, Mor?*» [2*, 72].

З одного боку, як бачимо, ці думки перетинаються з думками-властивостями, адже, як і останні, вони визначають специфіку буття суб'єкта думки-підмета (you) у часі (are, are not) як носія певної властивості (*good, angry*; відповідно). З другого боку, на відміну від думок-властивостей, які, як було встановлено, можуть бути лише думками-невідношеннями, ці випадки виявляють близькість саме з процесами-відношеннями, маючи у своєму складі, окрім суб'єкта думки, ще один субстанціальний концепт: *to me, with me*, відповідно. Отже, який саме тип думки оформляють ці висловлення, залишається з'ясувати.

Показово, що останній тип висловлень не пройшов й повз увагу лінгвістів, які до цього часу не можуть дійти згоди щодо граматичного статусу прийменникових іменних фраз у їх структурі. Одна група лінгвістів, вбачаючи, очевидно, у семантиці цих висловлень переважання семи «відношення» над «властивістю», визначає статус прийменникових іменних фраз у постпозиції до предикатива як додаток [8, 250]; інша ж — прямо-протилежної думки: у семантиці превалює сема «властивість», з огляду на що граматичний статус прийменникових іменних фраз у постпозиції до предикатива визначається як складова частина останнього [11, 309; 9, 173–174].

Аналогічні випадки «думок-псевдовідношень» спостерігаються і в ареалі пасивної форми стану, зокрема, у англійській структурі *be* + — *ed*, яку можна вважати в цьому плані показовою. Ці випадки, як свідчить аналіз теоретичних джерел, теж викликають немало труднощів у лінгвістів, особливо, у зв'язку з розмежуванням у станових структурах граматичних омонімів.

Йдеться, передусім, про випадки типу *The door was locked (He couldn't enter)* (О. А. Ж.). Ці випадки є точкою розбрату серед лінгвістів упродовж тривалого часу. Сутність суперечностей полягає у тому, що лінгвісти ніяк не можуть дійти згоди щодо типу присудка у цьому висловленні, вираженого становою структурою *be* + — *ed*. Одні вважають цей присудок дієслівним простим у формі пасивного стану, інші ж (їх більшість) — іменним складеним.

Корінь суперечностей, як ми вже встигли переконатися у цьому, криється

¹ Список джерел у кінці Посібника: List of Sources.

ся у семантиці цих висловлень.

Перша група лінгвістів трактує семантику цих висловлень як результативний стан, а точніше, — як стан, який наступив внаслідок раніше скоєної дії. Інакше кажучи, в основі **результативного** стану лежить певна дія, яка дорозумлює агенса цієї дії, а раз так, то в основі результативного стану лежить певний процес відношення. Саме це, скоріше за все, є підставою для кваліфікації структури *be + -ed* у розглянутому випадку як пасивного стану. При цьому, відчуваючи, очевидно, певну штучність, умовність такої кваліфікації присудка, ці лінгвісти застерігають, що це особливий тип пасива: пасив стану (*statal passive*), на протигагу пасиву дії (*actional passive*) [11, 313].

Друга група лінгвістів семантику стану, зокрема результативного стану, з дією взагалі не пов'язує. Звідси випливає, що стан і пасив несумісні між собою, а раз так, то структура *be + -ed* у розглядуваному висловленні є нічим іншим, як вільним синтаксичним поєднанням дієслова-зв'язки «*to be*» та предикатива, вираженого субстантивізованим дієприкметником минулого часу: *was + locked* (Пор.: *is + good; is not + angry*). Це ж, у свою чергу, рівнозначно визначенню семантики висловлення *The door was locked* як думки-невідношення. Отже, перед нами очевидний факт перетину традиційної площини аналізу цього типу висловлень із запропонованою нами: з позицій поділу думок на думки-невідношення та думки-відношення.

Цей факт, як і факт наявності у мовному ареалі інших випадків, які не вкладаються у межі запропонованої нами логіко-мовної концепції (ми маємо на увазі виявлені нами випадки т. з. «думок-псевдо-відношень»), — усе це, звичайно, не може не наштовхувати на думку, що процес віддзеркалення є складнішим, ніж ми це собі спершу уявляли, і що, окрім думок-невідношень та думок відношень, він може прибирати форми й інших думок — зокрема, думок, у основі яких лежать поняття «дія» та «стан», — тим більше, що до цих понять так настійливо і, вочевидь, небезпідставно, звертається широке коло лінгвістів.

А тому наступним кроком нашого дослідження, продиктованим його внутрішньою логікою, має бути переосмислення понять «дія» та «стан» під кутом зору філософського підґрунтя запропонованої нами концепції.

Таке переосмислення тим більше необхідне, що, як показує аналіз теоретичних джерел, лінгвісти у своїй переважній більшості звертаються не до науково-обґрунтованих, філософських визначень цих понять, а задовольняються їх побутовим розумінням, зафіксованих у тлумачних словниках. Ясна справа, що за таких умов до ладу розібратися у цих поняттях вони так і не спромоглися. Досить красномовним свідченням цього є вищероз-

глянутий випадок *The door was locked* і, зокрема, те, що, аналізуючи його семантику, одна група лінгвістів поняття «дія» та «стан» вважає між собою тісно пов'язаними, тоді ж як друга — взагалі несумісними. Ще яскравішим прикладом неспроможності лінгвістів розібратися у поняттях «дія», «стан», а також «процес» (останнє поняття теж фігурує у цьому прикладі) є конче невдала, як ми вважаємо, спроба Л. Риндми визначити семантику структури *be + -ed* у висловленні: *The earth is surrounded by oceans*. «Конструкція *be + -ed*, — вказує ця дослідниця, — може виражати і дію..., яка сприймається як процес і є пасивом. Дія виступає як загальновідомий факт, для якої характерна продовженість, і цим вона наближається до стану» [5, 24]. Отже, чим, власне, є структура *be + -ed* у цьому висловленні за семантикою: дією, процесом чи станом, і яким є її граматичний статус, залишається лише здогадуватись, адже однозначної відповіді на ці запитання у коментарі Л. Риндми ми не знаходимо.

Процедуру узгодження понять «дія», «стан» та «процес» з системою понять філософського підґрунтя нашої концепції розпочнемо з поняття «процес» — і не лише тому, що воно є спільним для обох підходів — традиційного та нашого, а й з огляду на його всеохоплюючий характер.

Згідно з незаперечним філософським визначенням, на яке ми вже посилалися раніше, світ — це матерія (субстанція), що перебуває у вічному русі, видозмінюючи свою форму у часі та просторі. З цим визначенням корелює визначення світу як сукупності процесів.

Зіставляючи ці визначення між собою методом покомпонентного накладання одне на одне, отримуємо визначення **процесу** як субстанції, що перебуває у вічному русі, перетікаючи із однієї форми в іншу у часі та просторі. Звідси витікає, що поняття «процес», яке помилково ототожнюється більшістю лінгвістів лише з буттям — це досить добре видно на прикладі коментаря структури *be + -ed* Л. Риндмою, насправді ж немислиме без субстанції, яка є його невід'ємною частиною.

Найближчим до визначення процесу є філософське визначення поняття «стан», під яким розуміється певний спосіб буття матерії (субстанції) у часі та просторі.

Зіставляючи обидва визначення між собою, бачимо, що у визначенні процесу акцент робиться саме на **бутті** (існуванні) матерії в часі та просторі, тоді як у визначенні стану на **формі** її буття (**способі, специфіці** існування), яку матерія прибирає у певний момент (або проміжок) часу свого одвічного руху. Фіксація ж специфіки буття матерії можлива лише за умов штучного призупинення (або сповільнення) руху, у якому постійно перебуває матерія, за допомогою втручання свідомості людини. Отже, у

визначенні процесу превалює **об'єктивний** фактор, тоді як у визначенні стану на перше місце виходить фактор **суб'єктивності**. Звідси й відповідне уточнення визначення останнього: **стан** — це той же процес, але схоплений (призупинений) свідомістю людини у певний момент (або проміжок) часу у певній специфіці протікання.

Таким чином, **стан** є віддзеркаленням у свідомості людини певного процесу об'єктивної дійсності. Віддзеркаленням останнього, як було доведено раніше, є й **думка**, структурно смисловим ядром якої є **структура предикації**. Звідси висновок: стан, думка та структура предикації є, по суті своїй, **поняттями еквівалентними**, а не відмінними, як це, на жаль, часто-густо трактується у лінгвістиці, а подекуди — і в філософії.

Станові ж у лінгвістиці, як відомо і як ми мали можливість спостерігати при аналізі проблемних випадків, протиставляється **дія**. Однак, як показує аналіз, ця позиція лінгвістів є хибною. З огляду на всеохоплюючий характер стану, який, по суті своїй, є «відбитком» у свідомості людини процесу, правильним було б визначення взаємовідношення понять **стан** та **дія** не як протиставлення, а як включення, відповідно.

Із включенням дії до поняття «**стан**» останній підрозділяється на два основні підвиди: **стан-дію** та **стан-недію** (або: власне стан).

Спираючись на визначення **дії**, прийняте у фізиці (поняття дії, як відомо, уже давно обґрунтовано у природничих науках), визначимо це поняття як підвид стану, усвідомлення якого пов'язане з затратами енергії, переносом руху, здійсненням певних перетворень, переходом матерії із однієї форми буття в іншу. Як бачимо, увага концентрується на **динамічному аспекті** специфіки існування певної субстанції у часі та просторі. Що ж до **стану-недії**, який протиставляється дії, то, цілком зрозуміло, що у ньому основний акцент робиться на **статичі** існування субстанції у часі та просторі. Це ж означає, що визначені нами типи стану: **стан-дію** та **стан-недію** можна відповідно кваліфікувати як **стан динамічний** та **стан статичний**.

Виходячи з еквівалентності понять стану й думки, за характером віддзеркалення останню можна підрозділити на **динамічну думку** та **статичну**.

Та фіксуванню у свідомості піддаються не лише динамічний та статичний аспекти процесу. Фіксуються й інші аспекти протікання останнього.

Оскільки процес — це нерозривна, органічна єдність субстанції та її буття, спосіб буття субстанції може визначатися як через саму субстанцію — її властивості, так і через специфіку її руху (існування) у часі та просторі. У першому випадку перед нами постає стан, а точніше — думка, зміст якої полягає у передачі специфіки існування суб'єкту думки у часі і просторі як

носія певної властивості. Під останньою ми розуміємо — «сторону предмета, що зумовлює його відмінність чи схожість з іншими предметами» [6, 121]. Умовно позначимо цей тип думки як **думку-властивість**. Другий тип віддзеркалення позначимо, відповідно, як **думку-невластивість**. Таким чином, процес віддзеркалення може прибирати також форми думок-властивостей та думок-невластивостей.

Аналіз фактичного матеріалу свідчить, що обидві форми думок існують не самі по собі, а в органічному зв'язку з іншими типами думок, зокрема у тандемі як з динамічними, так і статичними думками, доповнюючи процес віддзеркалення. Проілюструємо це мовними прикладами (присудок підкреслено):

I. (a) Динамічні думки-властивості:

I got tired [1*, 106] (*I* — суб'єкт думки; *tired* — властивість суб'єкта думки; *got* — вказує на динамічне існування суб'єкта думки як носія вказаної властивості).

(b) динамічні думки-невластивості:

Then he pressed the special bell by his hand [1*, 27]; *Colonel Jefferson stirred in his sleep and stretched* [1*, 92].

II. Статичні думки-властивості:

(a) *You are jealous...* [2*, 147]

He's a gambler, pure and simple [1*, 88].

(b) статичні думки-невластивості (жоден з цих прикладів не містить у присудковій частині компонента, який співвідносився б з властивістю суб'єкта думки):

The other girl slept all night through without a sound [1*, 26]; *Outside the library door Constable Palk stood on guard* [1*, 16]; «*Well, what do you want?*» [1*, 22]; «*I know his mother*» [1*, 16].

Іншим питанням, яке постає у зв'язку з виділенням думок-властивостей та думок-невластивостей, є питання кореляції останніх з думками-невідношеннями та думками-відношеннями. Порівняльний аналіз пар думок, що зіставляються, показує, що думки-властивості, за визначенням, є виключно думками-невідношеннями, тоді як думки-невластивості жодних обмежень у плані злиття з думками-невідношеннями та думками-відношеннями не мають, вільно поєднуючись як з першими, так і з другими. Проілюструємо останнє твердження мовними прикладами (присудок підкреслено):

I. Думки-невластивості-відношення

(а) у динаміці:

Then he pressed the special bell by his hand [1, 27]; (He — суб'єкт думки; the special bell — комплемент думки; pressed — специфічне динамічне існування суб'єкта думки у часі у відношенні з комплементом думки); The doctor left the room [там само]; He produced a typed sheet [1*, 28]; Colonel Melchett cleared his throat loudly [1*, 26]; I'll send Slack over at once [1*, 28].*

(б) у статиці:

«Well, what do you want?» [1, 22]; «I know his mother» [1*, 19]; «You mean her dress?» [1*, 19]; It had big, sagging armchairs [1*, 16].*

II. Думки-невластивості-невідношення

(а) у динаміці:

Melchett nodded [1, 99], The telephone rang [1*, 89]; Colonel Jefferson stirred in his sleep and stretched [1*, 92]. Addie moved restlessly [1*, 93].*

(б) у статиці:

The other girl slept all night through without a sound [1, 26]; Outside the library door Constable Palk stood on guard [1*, 16]; There was a big vase of flowers in the corner [1*, 16-17].*

Усі виявлені типи думок можна звести у єдину схему, яке дає більш чітке уявлення про характер їх взаємовідношень між собою. Представимо цю схему нижче, позначивши її номером «1».

Схема 1

Взаємовідношення основних типів думок

- позначена та частина схеми, яка має безпосереднє відношення до стану;
- «не-станові» компоненти схеми.

Таким чином, нами було виділено шість основних типів думок. Проілюструємо їх мовними прикладами (номер прикладу відповідає номеру на кінцевому пункті схеми).

- I. 1. *I got tired* [1*, 106].
2. *He produced a typed sheet* [1*, 28].
3. *The telephone rang* [1*, 89].
- II. 4. *You are jealous* [2*, 147].
5. *What do you want?* [1*, 22].
6. *She slept all night through ...* [1*, 26].

Оскільки ці основні типи думок є певним логіко-мовним узагальненням ментального досвіду людини, їх можна назвати, використовуючи термінологію когнітивної лінгвістики, **думками-гештальтами**.

Зіставляючи мовне оформлення предикату у представлених вище основних типах думок, бачимо, що для **думок-властивостей** на вербальному рівні характерний **іменний складений присудок** (*got tired, are jealous*), тоді як для усіх інших — простий дієслівний (*produced, rang, do ... want, slept*).

З огляду на це, **думки-властивості** як **думки-ствідчення** нічого спільного з категорією стану не мають, як і на те, що цей тип думок має специфічне вербальне оформлення предиката як іменного складеного присудка, можна досить легко вирішити проблему розмежування графітичних омонімічних **думок-станових** структур, зокрема у **думкій** структурі **be + -ed**, яка частіше викликає плутанину при розумінні серед **невіднош.**

Спробуємо продемонструвати ефективність вищезначеного критерію, застосувавши його до т. з. проблемних випадків вживань англійської структури **be + -ed**, на яких ми вже зупинялися раніше. Семантичний аналіз здійснюватимемо послідовно — за **схемою 1 (стор. 18)**.

На кінцевому етапі підкріпимо семантичний аналіз формальним: трансформацією номіналізації та трансформацією в активний стан. Можливість трансформації номіналізації і, водночас, неможливість активної трансформації сигналізуватиме про непричетність структури **be + -ed** в аналізованому висловленні до пасивного стану і, навпаки, прийнятність активної трансформації при неможливості трансформації номіналізації

свідчитиме про те, що у цьому випадку структура *be + -ed* є формою дієслова у пасивному стані.

Продемонструємо запропонований алгоритм аналізу на прикладі *The door was locked (He couldn't enter the room — O. A. Ж.)*.

Найперше, що слід визначити у семантиці цього висловлення, зокрема у його присудковій частині, це приналежність його до динамічної чи статичної думки. Звернімося до визначень цих думок і звіримо з ними семантику цього висловлення. Аналіз показує, що у семантиці цього висловлення жодного переміщення у просторі, жодних змін, пов'язаних з певними затратами енергії, не спостерігається, а значить це висловлення за своєю семантикою під визначення динамічної думки не підпадає. Звідси витікає, що *The door was locked* є носієм статичної думки.

Наступним кроком, як підказує схема, має бути визначення приналежності цього висловлення до думок-властивостей чи думок-невластивостей. Основним критерієм на цьому етапі аналізу є, як впливає з визначення цих думок, концентрація уваги на самому суб'єкті, а точніше — його властивості, або ж на бутті останнього у часі та просторі, тобто на характері перебігу усвідомлюваного процесу.

Семантичний аналіз компонентів цього відрізка мовлення свідчить на користь розуміння його саме як думки-властивості: *the door* — це суб'єкт думки, *locked* — певна властивість суб'єкта думки, *was* — показник моменту існування цього суб'єкта думки у часі та просторі як носія вищевказаної властивості. Статус думки-властивості дорозумлює й приналежність аналізованого висловлення до думок-невідношень, що робить семантичний аналіз цього відрізка мовлення на даному етапі повністю завершеним. Семантичний аналіз цілковито підтверджується формальним:

прийнятністю трансформації номіналізації (→ *the locked door : He couldn't enter through the locked door*) та неприйнятністю трансформації у активний стан (→ *(Somebody) locked the door*).

Приналежність аналізованого висловлення до думок-властивостей (думок-невідношень) однозначно вказує на приналежність структури *be + -ed* у цьому та аналогічних випадках до іменного складеного присудка, заперечуючи цим самим будь-яку причетність цієї структури до категорії стану. Отже, наш аналіз повністю підтверджує правоту тих лінгвістів, які переконані, що т. з. «результативний стан» (*state*) та дієслівна категорія стану (*voice*) є між собою несумісними. Точка ж зору прихильників трактування структури *be + -ed* як особливого підвиду пасивного стану (*statal passive*), тобто як аналітичної форми дієслова, видається нам непереконливою.

Запропонований нами семантично-структурний аналіз дозволяє досить легко визначити й семантику та граматичний статус структури *be + — ed* у прикладі Л. Риндми *The earth is surrounded by oceans*, з аналізом якого, як ми бачили, вона так і не впоралась.

За своєю семантикою *The earth is surrounded by oceans* є статичною думкою, адже, як і у першому випадку, жодних ознак дії: переносу руху, затрат енергії тощо вона у собі не містить. Однак, на відміну від першого висловлення, це висловлення до думок-властивостей не належить, а є характерним випадком думок-невластивостей. Доказом цього може слугувати те, що жоден із компонентів предиката, взятий окремо, не в змозі передавати властивість суб'єкта думки адекватно конкретно усвідомлюваній ситуації: $\rightarrow$ *The surrounded earth* (семантично неповна

характеристика усвідомлюваного суб'єкта думки); $\rightarrow$ *The oceans earth* (граматично хибна фраза) (Пор.: *The door was locked. \rightarrow The locked door.*). Таким чином, сутність усвідомлюваного процесу розкривається не через певну властивість суб'єкта думки, носієм якої він виступає у часі та просторі, а через **специфіку буття** останнього, і, зокрема, через наявність у предикаті висловлення ще одного субстанціального компонента (*oceans*), з яким суб'єкт думки (*the earth*) знаходиться у просторовому відношенні (*is surrounded*). Факт наявності у глибинній структурі висловлення двох субстанціальних концептів у ранзі суб'єкта думки та комплемента свідчить про приналежність цього висловлення до думок-відношень. Це ж означає ніщо інше як те, що структура *be + — ed* у цьому висловленні є за граматичним статусом дієслівним простим присудком у формі пасивного стану.

Результати семантичного аналізу підтверджуються формальним: допустимістю трансформації структури *be + — ed* у активний стан. ($\rightarrow$ *Oceans surround the earth*) та неприйнятністю трансформації номіналізації ($\rightarrow$ *the surrounded-by-oceans earth*).

Цей висновок повністю узгоджується з традиційним трактуванням дієслова як частини мови, що здатна виражати не лише дію, а й **стан**. Основною ж причиною неспроможності окремих лінгвістів визначити семантику й, як наслідок, — граматичний статус структури *be + — ed* у цьому та йому подібних випадках є, вочевидь, нерозуміння ними самого поняття «стан» (*state*) і, зокрема, того, що, окрім стану властивості (результативного стану), це поняття може означати ще й **статику буття**, яка на рівні мови досить природно передається **дієсловом**.

Що ж до прикладів типу «*You are too good to me*» та «*You are not angry with me, Mor?*», яких ми торкалися на початку вступу (стор. 12), то проблема

цих висловлень і, зокрема, статусу постпозитивної прийменникової фрази *to me* та *with me* теж сягає корінням у семантику цих висловлень: передусім, у те, до якого типу думок — думок-відношень чи думок-невідношень — ці висловлення належать.

Як бачимо, на рівні поверхневої структури цей тип висловлень виявляє усі ознаки думок-відношень, адже окрім підмета, який є виразником суб'єкта думки, вони містять у собі ще один вербально виражений субстанціальний компонент: *to me*, *with me*, який, на перший погляд, є аналогічним об'єктному комплементу думок-відношень. Але це лише на перший погляд. Насправді ж розглядувані компоненти, як показує глибинний аналіз цих висловлень, посідають у семантичній структурі останніх значно нижчий ранг, ніж об'єктні комплементи. По-перше, на відміну від об'єктних комплементів, прийменникові фрази *to me* і *with me* не піддаються обопільній логіко-граматичній інверсії з суб'єктом думки-підметом: у разі виконання такої операції відбувається не інверсія, а породження нової за змістом думки: *You are too good to me // I am too good to you; You are not angry with me, Mor? // I am not angry with you, Mor?* Як бачимо, порівнювані думки є прямопротилежними за змістом (При логіко-мовній операції інверсії зміст думки залишається тим самим: *The earth is surrounded by oceans → The Oceans surround the earth*).

По друге, процедура опущення розглядуваних прийменникових фраз є, як структурно, так і семантично, цілком прийнятною: *You are too good to me → You are too good ...; You are not angry with me, Mor? → You are not angry..., Mor?* Об'єктні ж комплементи є структурно-семантичним «продовженням» присудка-предиката і опущення не допускають. Порівняймо: *The earth is surrounded by oceans → The earth is surrounded ...* Структурно-семантична факультативність субстанціального компонента, вираженого прийменниковою фразою, у складі аналізованих висловлень дозволяє нам кваліфікувати останні як думки-невідношення, або ж, зважаючи на створювану ними ілюзію думок-відношень, — як «думки-псевдовідношення». Яким же є граматичний статус прийменникових фраз у цих висловленнях? За нашим глибоким переконанням, прийменникові фрази *to me* та *with me* є нічим іншим, як означенням до предикатива: ці прийменникові фрази модифікують предикатив, вказуючи на спрямованість і, водночас, обмеженість тих **властивостей**, у яких існує у певний момент (проміжок) часу суб'єкт думки, іншим субстанціальним компонентом: у наших випадках — іншою особою. Інакше кажучи, зв'язок суб'єкта-думки з іншим субстанціальним компонентом не є прямим, як у думці-відношенні, а підпорядкованим властивості суб'єкта думки, певним чином модифікуючи цю властивість.

Ознакою, яка зближує аналізовані прийменникові фрази з означенням (модифікатором), є також факультативний характер цих фраз. Графічно характер синтаксичних відношень у розглядуваних висловленнях можна відобразити *схемою 2*.

Схема 2

Характер синтаксичних відношень у «думці-псевдовідношенні»

Де: S — підмет (subject);
P — присудок (predicate);
H-W — головне слово (head-word);
C — комплемент (complement);
M — модифікатор (modifier).

Таким чином, правильною є точка зору тих граматистів, які вважають прийменникові фрази типу *to me*, *with me* не додатком, а складовою частиною предикатива. Згідно з нашим уточненням, ці фрази є модифікатором предикатива.

З позицій запропонованого нами підходу стають зрозумілими й т. з. «винятки» вживання стану, тобто випадки типу *John resembles his brother*; *She has blue eyes*; *The hall holds 1000 persons*, etc. Особливістю цих випадків є те, що вони за поверхневою структурою повністю збігаються з думками-відношеннями і, як такі, мусять трансформуватися у пасивний стан. У дійсності ж, однак, ці та їм подібні випадки у пасивній формі не відмічаються. Пояснень цим фактам традиційна граMATика не пропонує, кваліфікуючи їх як «винятки» з загального правила, яке регулює стан

відношення.

Насправді ж ці випадки не є чимось винятковим у категорії стану. Вони повністю підпорядковуються запропонованому нами граматичному розумінню цієї категорії, згідно з яким **категорія стану є засобом здійснення логіко-граматичної операції інверсії думки у межах думок-відношень**. Відсутність пасивних трансформів у цих т. з. «винятків» пояснюється дуже просто: відсутністю необхідності інвертування думки. І дійсно, навіщо операція інверсії, коли активний і пасивний трансформ, внаслідок повної симетрії відношень між суб'єктом думки та об'єктом комплементом, є абсолютно ідентичними за змістом: *John resembles his brother* = *John's brother resembles John*. Симетрія відношень між суб'єктом думки та об'єктом комплементом зближує цю думку з думкою-невідношенням (? *John and his brother are alike*), а для останньої, як відомо, категорія стану не є релевантною. Цим, власне, й пояснюється відсутність пасивних трансформів у розглядуваному висловленні. Аналогічним чином: симетричність відношення, внаслідок якого стирається (нівелюється) межа між думками-відношеннями та думками-невідношеннями, пояснюється й іншими випадками, які входять до списку т. з. «винятків». На цих випадках ми не зупинятимемося, а надамо можливість користувачам посібника проаналізувати їх самостійно. У разі виникнення певних труднощів з аналізом ми рекомендуємо звернутися до наших попередніх публікацій, у яких усі ці випадки були детально розглянуті [3].

Підсумовуючи все сказане, зауважимо, що запропонований нами підхід до визначення граматичної сутності категорії стану, аж ніяк не може вважатися істиною в останній інстанції, а лише — ще однією спробою на шляху пізнання цієї складної лінгвістичної категорії. Сподіваємося, що наш посібник стане поштовхом до нових досліджень.

Список літератури

1. Васильев С. О. Синтез смысла при создании и понимании текста. — К.: Наукова думка, АН УРСР, Інститут філософії, 1988. — 238 с.
2. Жаборюк О. А. Категорія стану в когнітивно-контрастивному висвітленні: Дис. ... д-ра філол. наук. — К.— Одеса, 2001. — 435 с.
3. Жаборюк О. А. Випадки неконвертованості активного стану в пасивний у сучасній англійській мові та їх граматична сутність // Науковий вісник Чернівецького університету. — Чернівці: Рута, 1999. — Сер. герм. філ. — Вип. 60. — С. 187–193.
4. Жаборюк О. А. Категорія стану в сучасній англійській мові та індоевропейський синтаксичний процес. теоретичні аспекти. — Одеса: Маяк, 1998. — 206 с.
5. Рынлма Л. Выражение английского пассива в эстонском языке: Автореф. дис. ... канд. филол. наук. — Таллин, 1968. — 24 с.

6. Философский словарь. Под ред. Н. Т. Фролова. — М.: Изд-во полит. литературы, 1987. — 588 с.
7. Close R. A. A Reference Grammar for Students of English. — М.: Prosveshcheniye, 1972. — 342 p.
8. A Grammar of the English Language / В. Л. Каушанская, Р. Л. Ковнер, О. Н. Кожевникова и др. — М.: Просвещение, 1967. — 319 с.
9. Leech I., Svartvik J. A Communicative Grammar of English. — М.: Prosveshcheniye, 1983. — 303 p.
10. Korsakov A. K. Theoretocal Foundations of Modern English Grammar. Part I. Syntax. — Manuscript. Odessa University, 1982. — 324 p.
11. A University Grammar of English / R. Quirk, S. Greenbaum, G. Leech, J. Svartvik. — М.: Visšaja škola, 1982. — 391 p.
12. Zhaboruke O. A., Zhaboruke I. A. Prolegomena to the Theory of Logiko-Grammatical Dynamics / Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. — Харків: Константа, 2003. — № 611. — С. 147–151.

Recommended Tasks

I. Per-Section (Per-Unit) Tasks

1. Apply to the utterances of Unit ... Section ... the opposite voice transformation. State if it is blocked and if it is so try to find out the factors standing in the way of the transformation: syntactic, lexical, contextual, etc.
2. Compile the list of the verbs that enter the nucleus of the category of voice (Section I). Define the senses of these verbs. Use these verbs in situations of your own (both in active and passive forms).
3. Compile the list of the syntactic models that make up the nucleus of the category of voice. (Unit I, Unit II, Unit III).
4. State which of the tense-forms are most characteristic of the nucleus of the category of voice. Make up the tables of frequency of tenses for the active and passive voices. Compare them and make commentaries.
5. Compile the list of verbs entering the periphery of the category of voice (Part II). Define their senses.
6. Remember the cases not allowing the voice transformation. Try to explain them.

II. Through-Section Tasks

1. Follow the usage of one and the same verb (in the same syntactic model) throughout the Sections of Part I. Find out what factors influence its voice transformability.
2. Study the material presented in the Units of Section I, II and III (Part I) syntactically. Define the influence of a syntactic model on the voice transformability.
3. Follow the usage of model S+P (Va)+Ocx (NN), S+P(Va)+Od, etc. throughout the Sections of Part I. Define its influence (if any) on the voice transformability.
4. Study the material of Section II (III) Part I. Define what syntactic models are prevailing in it. Compare them with the models of the nucleus of the category of voice.
5. Compile the list of the verbs and their senses that have been registered in Section II (III) Part I. Compare them with the list of the verbs of the nucleus of the category of voice.

6. Basing yourself on the lexical material of Section II (III) Part I, make up situations of your own.

III. Through-Parts Tasks

1. Follow the deep structure of the utterances with one and the same verb in one and the same syntactic function throughout all the sections of all the Parts. Define the influence of the deep structure on the category of voice.
2. Comparing the deep structure of the category of voice of one and the same verb (in active and passive forms) with that of the non-voice structures, state its peculiarities for voice and non-voice relationships.
3. Define the grammatical status of the non-voice structure be + -ed (morphological; syntactic).
4. Define the grammatical status of the passive structure be + -ed (morphological; syntactic).
5. Try to explain voice intransformability of such cases as «*John resembles his father*»; «*He has blue eyes*».
6. Study (by spot check) the syntactical (lexical, etc.) material throughout the Parts. Define the syntactical (lexical, etc.) factors regulating voice and non-voice relationships.
7. Make up the lists of lexical units (verbs and their senses) used in the category of voice and in its grammatical homonyms. Compare these lists from the viewpoint of their usage in voice and non-voice relationships.
8. Pick up from Part I and III (by spot selection) an utterance containing one and the same verb in the structure be + -ed. Find each of the utterances in the original. Study the contextual situation these utterances are used in. Define the peculiarities of the communicative situation in each utterance.

The List of Symbols Used in Syntactic Models

1. S — subject
2. P — predicate
3. V — verb
4. a — active form of the verb
5. p — passive form of the verb
6. Od — direct object
7. Op — prepositional object
8. [] — square brackets: show that the component included is optional
9. → — active transformation
10. ← — passive transformation
11. N — nominal component of a syntactic model
12. Ocx — complex object

Part I

THE NUCLEUS OF THE CATEGORY OF VOICE

(practical material)

SECTION I. ACTIVE AND PASSIVE VOICE.

UNLIMITED (FREE) VOICE TRANSFORMABILITY

UNIT I. S+P (Va)+Od ↔ S+P (Vp)+[Op]

a) to find

1. I went home and **found** a planted revolver and a police inspector [1*,157].
2. He **found** a quiet corner, and they sat down side by side [1*,152].
3. Mor **found** his bicycle and set out slowly along the track [2*,16].
4. Half an hour ago they **found** a burnt-out car near a quarry — Van's Quarry — two miles from here [1*, 67–68].
5. Nan waited while in the darkness Mor **found** his revolver [2*,26].
6. The revolver spoke just once — and **found** its mark [1*, 158].

1. His baby **was found** the next day by some goatherds, floating in a great pool of water and was brought back by them to the cottage [33,66].
2. They **were found** easily by the Germans and the war went on...[2,5].
3. He **was found** in the early morning and sent to City hospital where he began to live again [23,173].
4. «The body **was** never **found**. He may have run from home, like you, and gone to South America.» [31,200].
5. «They are saying that if the body **was found** in Arthur's library, then Arthur must know something about it.» [1*, 111].
6. «Didst thou not say that the child **was found** in the forest?» [33, 185–186].

b) to open

1. The imperturbable Johnson **did** indeed **open** the door within sixty seconds. [1*,149].
2. He paid the taxi, **opened** the door with his latch-key, and guided Dermot

up the dark stairs to his den, which was a small room on the first floor [1*, 157].

3. She went to the far end of the loft and **opened** a door [2*, 38].
4. «I **opened** the door and turned on the light and I saw — and I saw...» [1*, 124].
5. He **opened** the door and showed the long double line of iron beds, all with their blue coverlets [2*, 35].
6. Miss Marple took it (a half crown) and **opened** the little book [1*, 122].

1. The ambulance stopped. Swiftly its doors **were opened**. The stretcher bearing Dodo was lifted out, then, with practiced speed, wheeled by attendants through a doorway [10, 399].
2. The music came from the third house in the lane, and when he knocked again the music stopped and the door **was opened** [23, 44].
3. The light had been dim in the room and when the shutters **were opened** it was bright sunlight and I looked out on a balcony and beyond were the tile roofs of houses and chimneys [11, 95].
4. At length I reached the sixth floor, and knocked at the door numbered thirty-two. There was a sound within, and the door **was** partly **opened**. Charles Stickland stood before me [22, 55].
5. The door **was opened** by the blond young woman named Dinah Lee [1*, 121].
6. It **was opened** much more promptly than he expected [1*, 24].

c) **to notice**

1. «Young Mrs. Jefferson, you see...had changed a good deal this summer. He **noticed** it and he felt it badly» [1*, 113].
2. In the corner of Superintendent Harper's office sat an elderly lady. The girls hardly **noticed** her [1*, 115].
3. On these occasions he **noticed** a similar excitement in his wife and son [2*, 45].
4. «People say», continued Mrs. Bantry, «that it doesn't matter what you wear in the country. I never heard such nonsense. It's just in the country that everyone **notices**» [1*, 20].
5. He **had noticed** Mr. Bartlett, but he couldn't fix the time in any way [1*, 50].
6. «...(he) pretended that he couldn't remember exactly when he **had** last

noticed it» [1*,87].

1. But not in that sneaky way of substituting water for insulin. It **was not** even **noticed** [23, 215].
2. He moved in the middle of May and at last he **was noticed** [23, 218].
3. His existence **was noticed** only when he bought something, when he turned himself into a customer [25, 250].
4. «Serious? Why should they bomb me? Me who **is not** even **noticed**?» [23, 227]
5. «It's not the principle you care about, then. You don't mind what we do as long as it **isn't noticed**» [10, 254].
6. On number four — though the defect **had not been noticed** — the governor was operating late [10, 385].

d) **to follow**

1. The inspector **followed** him [1*, 155].
2. Demoyte's heavy sardonic smile **did not follow** the usual conventions about smiling [2*, 20-21].
3. «I thought I'd better bring you the news», said Miss Marple as she **followed** Mrs. Bantry into the study [1*, 129].
4. Mor **followed** her [2*, 38].
5. Through the doorway floated Adelaide Jefferson. Hugo McLean **followed** her [1*, 138].
6. ...Mrs. Bantry immediately moved to the door. Miss Marple **followed** her [1*, 17].

1. He **was followed** by the burly figure of the chief engineer, carrying a length of rubber tubing, some wire and a plastic bag [10, 22]. (burly — оградный)
2. He **was followed** by a sallow, spindly lawyer who handled most of the St. Gregory's legal business... [10, 363].
3. A sallow man with the unctuous bearing of an undertaker came first. He **was followed** by a priest [10, 296]. (unctuous — маслянистый, липкий)
4. There entered a tall man in khaki, with the parson's collar, handsome in somewhat heavy fashion, but with frank eyes that I remembered in him as a boy. He **was followed** by his sister [22, 221].

5. The supper started with oysters. This **was followed** with a chicken...[23, 53].
6. His arrival **was followed** by the table waiter who, without bothering with instructions, had amended all four luncheon orders to Veal Scallopini [10, 203].

e) **to forget**

1. As they descended the stairs he **forgot** it again [2*, 33].
2. «But they **forget** it later», said Bledyard [2*, 55].
3. «I always have known Peter was your first husband's child, but I'd quite **forgotten** it» [1*, 79].
4. «I asked Handy to cut some roses», said Demoyte, «but I have an uneasy feeling. She's **forgotten**» [2*, 23].
5. «You've **forgotten** the signals, you see» [1*, 141].

1. But as he saw Sherman trembling, suddenly the dog **was forgotten**... [23, 226].
2. Only the old moon would shine on serenely, the night wind would stir the grasses, and the wide earth would take its rest even as it did æons before we were, and will do æons after we **have been forgotten**. [9, 140]. (æons [i:\nɜ] an incalculable period of time)

f) **to understand**

1. «Yes, but» — Colonel Melchett left the sentence unfinished. Harper, however, **understood** him [1*, 58].
2. «I **understand** you, sir» [1*, 112].
3. «There is certainly not, for a reason which I **understand** perhaps better than you do» [1*, 149].
4. «Let me be sure I **understand** you right, Miss Marple» [1*, 75].

1. «Greeting», I said in Zulu, not knowing what language to use. To my surprise I **was understood** [9, 89].
2. «What in old days used to be called telepathy certainly exists, though the conditions governing it **are** very little **understood**» [1*, 142].

3. Everything depends on the leadership given, the extent to which the experience **has been understood**, the degree to which the production drive has been linked with that understanding [18, 559].

UNIT II. Model: S + P (Va) + Ocx (NN) ↔ S + P (Vp + N) + [Op]

a) to find

1. We **found** it (the hall) empty, its rows of windows open wide to show a slope of pine trees and a distant view of playing fields [2*, 33].
2. «...and when she got back she **found** the girl completely above herself, sitting in the drawing room laughing and talking, and not wearing her cap or apron.» [1*, 72].
3. «I **found** him a bit intimidating. Rather solemn.» [2*, 26].
4. She clearly **found** him fascinating [2*, 55].
5. «Not necessarily. He **found** her dead in his own cottage» [1*, 129].
6. «You know, Lord Edgbaston **finds** a beautiful blonde dead on the library hearth rug» [1*, 12].

1. «All I know is that she — little Ruby **was found** strangled in a house some twenty miles from here» [1*, 56].
2. His father, the old moppin, fell on and covered him (his son) during a set-to between two tribes. When the boy **was found** alive he was brought up by the old woman... [24, 133].
3. He **was found** guilty of endangering the existence of the Federal Republic [19, 107].
4. (he) had told of disobedient children who hid in such chests and wouldn't get out — but **were found** years later, a heap of white bones [19, 218].
5. I have come to you because the body of a fair-haired young woman of slightly-er-exotic appearance **has been found** — murdered [1*, 25].

b) to keep

1. Donal'd reading ...seemed to consist mainly of *Three Men in a Boat*, ... and various books on climbing which he **kept** carefully concealed from his mother [2*, 32].

2. «You'll **keep** me informed of your progress?» [1*, 57].
3. «You will be happy there and I will look after you — **keep** you safe for always» [1*, 153].
4. They were married a year ago. They **were keeping** it dark until Mr. Jefferson died [1*, 138].

1. He **was kept** in solitary confinement (imprisoned), and, though the vigilance of the warders was less strict than he had expected, he failed to obtain any explanation of the cause of his arrest. [31, 58].
2. He ostensibly belongs to the liberal party in the church, and is a personal friend of the Pope and Cardinal Feretti. Under Gregory he was out of favour, and **was kept** out of sight in a little hole in the Apennines [31, 129].
3. It looked as if Howard **had not been kept** late at the office at all, but had sneaked off to his club, where he had more drinks than were good to him [25, 436].
4. «Why do you ask whither we go? What is it to you?» I answered suspiciously, for the objects of our journey **had been kept** a dead secret. [9, 52].

UNIT III. Model: S + P (Va) + Ocl ↔ it intr. + P (Vp) + Ocl //

Scl + P(Vp) + [Op] (problematic)

a) to understand

1. «I **understand**, sir, that Mary had already informed you» [1*, 13].
2. And Colonel Melchett, following the other in, **understood** precisely what Colonel Bantry's reaction had been [1*, 24].
3. Miss Marple **understood** then just what her friend had meant when she said the dead girl wasn't real [1*, 16].
4. «I **understand**, Mr. Blake, that last week end you had a visitor — a- er- fair-haired young lady» [1*, 24].
5. «I **understand**, Mr. Jefferson, that you were interested in the dead girl? [18, 52].»
6. «I **understand** what you're driving at — the possibility of someone benefiting by the girl's death» [1*, 54].
7. «I quite **understand** how you feel about it» [1*, 20].

1. But these questions, demanding as they did a definite answer, a disease or two, only irritated her. It was understood at the Burpenfield that you were nearly always pretty foul, with nothing exactly wrong with you perhaps, but nevertheless in a fairly permanent state of being worn-out, nerve-racked, tottering on the brink of something ghastly [25, 184].
2. Don Drew and Sam Geary carried word of Coonardoo's reigning at the homestead, it was generally understood she was Hugh's woman [24, 164].
3. It was understood between them now that he had to do everything that Maisie wanted because he'd given her such a tough time before they were married [7, 103].
4. The boys stood silent while it was understood a black should treat a gin who behaved badly like that, they could not understand Hugh doing the same sort of thing [24, 220].
5. Hugh gave each of his daughters a horse when he branded young things during the year of the child's birth, and it was understood a horse might be claimed as soon as its owners would ride [24, 160].

UNIT IV. Model: S + P (Va+d) + Od ↔ S + P (Vp + d) + [Op]

a) to let

1. He let himself in with his key and switched on the light in the bedroom [1*, 153].
2. She let in the clutch and the Riley glided off again [2*, 60].
3. True to his ingrained belief that the gentry didn't let you down, Mrs. Bantry immediately moved to the door [1*, 17].
4. This puts the inquiry in a different county and lets your establishment down extremely lightly [1*, 42].
5. «I was pretty angry by this time at the way Ruby had let me down» [1*, 67].

1. I was let down, you can't see why; but as I didn't allow myself to brood over it our friendship went on little changed [4, 72].
2. At the gateway this fosse is spanned by a primitive drawbridge which was let down [18, 99]. (fosse [fɛs] — пів, канава)

3. They went down into the Krazy Club; and after they **'d been let in** and Dave had written her name in a big book, they went on into the dance-room. [18, 311].
4. «Now I'm wondering if your customer would agree to cancel the orders if I explained the situation to them, told them straight out that Golspie was a wrong 'un and you **'ve been let down**. It's worth trying, isn't it?» [25, 416].
5. «It's nothing like that, you see. We **'ve been let down** by sheer rotten trickery. Not our fault at all.» [25, 416].
6. «The drama lies in the way the people **have been let down**.» [18, 574].

SECTION II. PREDOMINANT USAGE OF THE ACTIVE VOICE

UNIT I. Model: S + P (Va) + Od ↔ S + P (Vp) + [Op]

a) **to wear**

1. She **wore** a rather characterless felt hat, and although it was a warm evening, a coat with fur on the collar. [28, 40].
2. He always **wore** a tweed suit and a dog collar. [2*, 51].
3. She used make up on her legs instead of stockings, and only sometimes **wore** stockings for dancing... [1*, 62].
4. «You'd be surprised at the unsuitable clothes the girls **wore**.» [1*, 104].
5. Nan was dressed in a small well-fitting black dress with which she **wore** a pearl necklace which Mor bought her once from Tim Burke at a reduced price [2*, 20].
6. With them (the trousers) Miss Carter **wore** a vivid blue shirt, blue canvas shoes, and no other adornments. [2*, 33].
7. She was discreetly made up and **wore** a dark tailor-made suit. [1*, 29].
8. «And then, of course, the clothes she **wears**! People say», continued Mrs. Bantry, «that it doesn't matter what you **wear** in the country. I never heard such a nonsense.» [1*, 20].
9. He usually **wears** corduroys and a sports coat during the day, and black trousers and a velvet smoking jacket in the evening [2*, 35].
10. Across a chair in the middle of the room was the foamy pink dance frock Ruby **had worn** early in the evening. [1*, 62].
11. «Then why», demanded Miss Marple, «**was** she **wearing** an old dress?» [1*, 104].

12. She was wearing gray slacks and an emerald jumper. [1*, 121].

1. «If she were meeting him inside the hall or somewhere where evening dress was worn, she'd wear her best evening frock, of course...» [1*, 104].
2. The pareo is a long strip of trade cotton, red or blue, stamped with white pattern. It is worn round the waist and hangs to the knees [18, 167].

b) to consider

1. Mr. Everard considered this, and then said, «I would say a sort of rather suspicious pondering.» [2*, 53].
2. «But if we consider painting by Rembrandt, by Goya, by Tintoretto, by — » [2*, 57].
3. «They both had a motive.» «I'm not considering Mrs. Jefferson.» [1*, 88].

1. He had not the least doubt that his proposal was being considered seriously. [10, 192].

UNIT II. Model: S + P (Va) + Ocl ↔ it intr. + P (Vp) + Ocl //

Scl + P(Vp) + [Op] (problematic)

a) to find

1. When Mor awoke he found, with his first consciousness, that he felt extremely light-hearted. [2*, 49].
2. «That's so little girl, that's so» — which worried Phyl till she found that she wasn't expected to answer. [18, 405].
3. When she found that she was merely expected to sit still, she grew calmer. [17, 150].
4. If the quality of an individual's teaching declined, that individual would shortly find that Demoyte was anxious for his departure. [2*, 14].
5. But nowadays we find that nearly everything comes from within — from our subconscious self. [4, 142].
6. «If we leave it,» said Nan, «we'll find it's been fixed.» [2*, 16].

1. ... an old woman started to shriek and it **was found** that a child had been hit through the head. [4, 273].

b) to expect

1. «I **expect** you're right, Slack», said Colonel Melchett... [1*, 63]
2. «I **expect**,» said Peter cheerfully, «they're glad she's dead.» [1*, 51].]
3. «They'd have remembered if they'd ever seen her about in the neighborhood, they say.» «I **expect** they would.» [1*, 27].
4. «I suppose they were film people.» «Very likely. And then — what I **expect** you've heard — several week-ends lately he's brought down a young woman with him — a platinum blonde.» [1*, 20].
5. «It's rather a dry country about here, but I **expect** I could find some sort of little water for you.» [2*, 60-61].
6. «I **expect** you need some too.» [2*, 59-60].
7. «It kept people away, so that you weren't bothered with what I **expect** you would call «old frumps?»» [1*, 122]
8. «I **expect** that will be the Girl Guide who's missing — Patience — no, Pamela Reeves.» [1*, 84-85].
9. «I **expect** that's true enough,» said Superintendent Harper. [1*, 99].
10. «I **expect**, Edwards, that by now you appreciate quite clearly the main points of this business.» [1*, 112].

The targets are not yet announced. It **is expected** that various retaliatory rockets, aimed at various targets in Britain, have already been launched in reply. [19, 225]. (retaliatory — returning the same sort of ill treatment)

c) to notice

1. «I **noticed** that she'd changed; the dress she'd been dancing in — ...» [1*, 32].
2. Dermot **noticed** that there was no question of taste, or of Sir Aldington satisfying himself as to the condition of the séance [1*, 147]. (séance [seians; seãs])
3. «Another thing. **Did** you **notice** that when you asked her if she wasn't anxious about the girl being missing, she said that she was angry?» [1*, 41].
4. «I **didn't notice** what happened afterward. I had my own partners to look

after.» [1*,66].

5. «Wasn't much doing. **Noticed** what's-er-name — Jessie — was dancing again.» [1*, 49].
6. «**Do** you **notice** how mysteriously the colors behave here?» [2*, 19].
7. Melchett **had noticed** that she walked with a slight limp. [1*, 31].

passive forms were not registered

d) to forget

1. Colonel Melchett cleared hi throat loudly. Basil Blake swung round on him. «Hullo, I **forgot** you were here. About time you took yourself off, isn't it?» [1, 26].
2. «They **forget** how forget how to paint at about the time when they lose their innocence.» [2*, 55].
3. «You **haven't forgotten** we're dining with Demoyte tonight?» [2*,7].

passive forms were not registered

UNIT III. Model: S + P (Va+d) + O ↔ S + P (Vp + d) + [Op]

(problematic)

a) to find

1. «And when **did** you **find out**?» «I was dumbfounded — absolutely dumbfounded!» [1*, 95].
2. I soon **found out** about it — one of the Arab servants. [1*, 141].
3. «I've been talking to chamber maids. But it isn't very good. I **haven't found out** a thing more!» [1*, 109].
4. «And the interesting point is 'Why?' » «We'**ll find out**!» said Mrs. Bantry. [1*, 41].
5. «... and I asked about the clippings and Sir Henry said he'**d find it out**.» [1*, 103].

passive forms were not registered

b) to keep

1. I have rolled and groveled on the filthy cobbles while the Dinsdales watched me in morose silence and Uncle **kept up** a non-stop stream of comment. [J.H.,13].
2. «I noticed that she'd changed... Usually she **kept** the same dress **on**, unless it was the special dance night — Wednesday's that's it.» [1*, 32].
3. «It **kept** people **away**, so that you weren't bothered with what I expect you would call «old frumps». [1*, 122].

passive forms were not registered

UNIT IV. Model: S + P (Va) + O cx (it + Adj + inf) ↔ it + P (Vp + Adj) + inf

**(problematic)
to find**

1. This was the sort of provocative reply which he **found** it very hard to check, and by which Nan was unfailingly provoked. [2*, 9].
2. «I should say that Mrs. Jefferson **found** it very difficult to make both ends meet and send her son to a good school.» [1*, 88].
3. It was simply that the old man **found** it much pleasanter to have a young girl... than to have his sister continually pointing out his faults to him. [1*, 72].
4. But as time went on he **found** it harder to believe that Nan was vulnerable. [2*, 8].
5. «As you know», said Bledyard, «we **find** it natural to make the distinction» [2*, 56].

passive forms were not registered

UNIT V. Model: S + P (Va) + Cx (N + Verbal) ↔ S + P (Vp + Verbal) + [Op]

**(problematic)
to let**

1. «Addie Jefferson was telling me about herself — how her husband went through all his money, but they never **let** Mr. Jefferson know.» [1, 96].
2. «And I **didn't let** his father know either.» [1*, 94].
3. He **let** the colours enter into him. [2*, 18].
4. Mor took his hand in his and **let** guide him up the steps. [2*, 25].
5. I **let** go the shoulder and grabbed the little muzzle. [J.H., 14]
6. «I hate to see a girl I like who can't hold her drink and **lets** a disgusting Central European paw her about.» [1*, 25].
7. «**Let** this be a warning to you.» «Yes, mum. Mother, she never **will let** me take a place where there's a gentleman in the 'ouse.» [1*, 36].
8. «When that's done, I'll **let** you know and then you can tell the Party and the Press.» [2*, 49].

passive forms were not registered

to notice

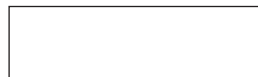
1. «After it, I **noticed** Ruby dancing with one of the young men staying at the hotel.» [1*, 32].
2. He **had not noticed** Mr. Bartlett leaving or entering the hotel. [1*, 50].

passive forms were not registered

to understand

«I **understand** you to say that it was in the courtyard of the hotel last night.» [1*, 59].

passive forms were not registered

UNIT VI. Model: S + P (Va) + Ocx [N+ (Adj + inf)] ↔ S + P [Vp + (Adj + inf)] + [Op]

(problematic)

to find

1. He **found** it hard to interpret. [2*, 27]
2. «I can assure you that the more we study the subject the more difficult we **find** it to pronounce.» [1*, 144].

passive forms were not registered

SECTION III. PREDOMINANT USAGE OF THE PASSIVE VOICE

UNIT I. Model: S + P (Va) + Od ↔ S + P (Vp) + [Op]

a) to expect

1. Ten days afterwards the Governor called again at the palace, but found that the cardinal had gone to visit a sick man at Pieve d'Ottavo, and **was not expected** home till afternoon. [31, 302].
2. Madero had started his revolution. The fall of Diaz **was expected** any day. [7, 110].
3. Ten thousand came in at six o'clock this morning. Another ten thousand **expected** at nine. [6, 64].
4. It was perhaps an open secret that a new press-law **was expected** and that Opposition was preparing to astonish the town with a radical newspaper... [31, 195].
5. «Yes, of course — travelling and all that,» said Mr. Dersingham, feeling that some reply **was expected**. [25, 122].
6. He **was expected** home that day from boarding school, where an outbreak of measles had brought the term to an early conclusion. [2*, 5].
7. «Find out is anyone's seen him today or if he's **expected**.» [10, 268].
8. «A lot of characters came here, they're **not expected**.» [4, 137].

1. «It doesn't surprise you?» «I **expected** something of the kind,» Miss Marple said. [1*, 119].
2. It was opened much more promptly that he **expected**. [18, 24].
3. He felt that he **had** half **expected** this. [2*, 34].
4. He **had not**, however, **expected** this evening's indiscretion. [2*, 43].

b) to keep

1. The dressing room of the Judge's wife **was** still **kept** as it was in her lifetime with silver appointments on the bureau. [23,33].
2. «I **was kept**», said Harry. «I could have knocked old Andrews down, but there I was, saying Yessir and Nossir a quarter of an hour after time.» [18, 292].
3. The roadhouse **was kept** by a French couple, and Ward talked French to them. [7, 231].
4. They managed with only three men and a boy, and the place **was kept** better than it had been with six. [1*, 75].
5. Miss Sellers and her sister had actually stayed for a week in a boarding house at Clacton that **had been kept**, three years before they went there, by Mrs. Pelumpton's sister, whom therefore, they had only missed meeting by two years and ten months [25, 407].
6. The only person in the little group who knew nothing of the plan was Gemma; it **had been kept** from her at Martini's special desire. [31, 338].
7. «None, my lords. Only the secret of the door **has been kept**, and every king has opened it, though he has not entered» [9, 183].

1. «She practically asked if I **kept** a diary?» [2*, 21].
2. «And don't tell me about some frightful old man who **kept** his housemaid.» [1*, 38].
3. «I **won't keep** you long, Dermot, but there's just something I want to say to you.» [1*, 149].
4. «It's a nice box,» Don said, «I **shall keep** things in it.» [2*, 46].

c) to lead

1. But there is a legend in the land that once, many generations gone, a white man crossed the mountains, and **was led** by woman to the secret chamber and shown the wealth hidden in it,... [9, 169].
2. «Well, it came to pass that the mother and the boy Ignosi did not die. They crossed the mountains and **were led** by a tribe of wandering desert men across the sands beyond, till at last they came to water and grass and trees

again.» [9, 113].

3. At dawn on the following day, we **were led** to the edge of a very precipitous descent, by which we were to descend the precipice, and gain the plain two thousand and more feet below. [9, 205].
4. Dick **was led** into a chair. He heard the rustle of the maps, and the talk swept forward, carrying with him. [17, 181].
5. Jester, who was not thinking about Sherman any more, **was led** to the car while the cop tried to explain... [23,105]
6. «I am his best friend, and I will always see that he **is not led** into any temptations.» [33, 57].
7. ... a party of Kukuana hunters had descended this path into the desert in search of Ostriches..., and that in the course of their hunt they **had been led** far from the mountains and were much troubled by thirst. [9, 204].

1. «But it didn't seem clear that she had become very restless that summer and that she was tired by the life she **led**, completely dependent on her father-in-law.» [1*, 134].
2. Mrs. Bantry **led** her to the library, with Miss Marple and Melchett following behind [1*, 39].
3. Taking him by the arm, he **led** him down a by-street, then down another. [1*, 156].
4. He **led** her up the stairs to show her the library. [2*, 33].

d) to run

1. According to Amos, he'd incited Verena by telling her some hussy of a revivalist was describing Dolly as an infidel, an enemy of Jesus, and that Verena owed it to the Tablo name to see this woman **was run** out of town. [4, 86].
2. Whatever criticism might be leveled nowadays at the way the St. Gregory **was run**, to Warren Trent it was more than a hotel [10,70].
3. The more you go into the way our mills **are run**, the more you find survivals from the remote past.» [18, 204]
4. ...down on the river...there was a forsaken houseboat, green with the rust of water, half-sunk; it had been the property of an old man who made his living catching catfish, and who **had been run** out of town after applying for a certificate to marry a fifteen-year-old coloured girl. [4, 51].

Who runs his house for him now that his wife has divorced him? [ALDCE, 869]

e) to stop

1. Captain Yalles closed the office door. «Mr. McDermott, Ogilvie has been arrested. He was stopped an hour ago, with the car, near Nashville.» [10, 328].
2. The train was often stopped by groups of soldiers patrolling the line. [7, 288].
3. As the soldiers were leaving the cell, they were stopped by a sudden exclamation from Montanelli,... [31, 309].
4. «Don't believe him! Please help!» Once more, roughly, she was stopped. [10, 37].
5. Then the truck stopped. The whole column was stopped. It started again and we went a little farther, then stopped. [3, 177].
6. Sitting up I halloed lustily. An answering shout came from just below, where Sir Henry's wild career had been stopped by some level ground. [9, 197].
7. Peter read quickly through the report which amplified what the policeman had told them when he and Christine had been stopped at the roadblock. [10, 96].
8. «Anything wrong with the addresses?» he asked softly. «Nothing serious; but I think it is time to make a few alterations. Two letters have been stopped in the post this week» [31, 104].

1. Her husband went to retrieve and she stopped him, saying sharply, «Leave it, I hate gloves.» [1*, 127].
2. She stopped the car abruptly. [2*, 59].
3. «You imagine that it's only my narrow-mindedness that stops you from being Prime Minister!» [2*, 11].

UNIT II. Model: S + P (Va+d)+ [O] ↔ S + (Vp+d) + [Op]

a) to lead

1. «I could have forgiven it if he'd fallen desperately in love with someone and gone off with her. I should have thought that natural. I shouldn't really have blamed him. I should have thought he was led away. Men are so weak, and women are so unscrupulous.» [22, 72].
2. I was led up to Mrs Strickland, and for ten minutes we talked together. [22, 32].
3. «I am quite willing to believe that you have been led away by bad companions, and to take into account your youth and inexperience and the –a-a-imprudent and-a-a compulsive character which you have, I fear, inherited from your mother.» [31, 78].
4. «I quite agree with you that Italy is being led away by a will-`o`-the-wisp and that all this enthusiasm and rejoicing will probably land her in a terrible bog...» [31, 130].

1. ...and then led her back into the drawing-room, holding her by the hand [2*, 20].
2. Mor told her it didn't matter, and then led her away quickly down the back street. [2*, 40].

b) to run

1. «Arguments about overtime, of course. And that shed out at the corner that was run up for extra work during the war. It narrows at one end.» [18, 235].
2. «I only came for a moment,» she said, rising. «Mum will be thinking I'm run over.» «Come back, sugar-spoon.» [18, 550]
3. Coonardoo scolded Hugh when he had helped Phyllis into her room. «She's run down with the soft meat, and no milk or vegetables, I suppose,» she said. [24, 206].

She exclaimed angrily, «Why did you run out on me?» [1*, 25] (to run out on smb. — to desert, abandon).

UNIT III. Model: S + P (Va) + Ocx (NN) ↔ S + P (Vp + N) + [Op]

to consider

1. After some time a large white Duck swam up to him. She had yellow legs and webbed feet and **was considered** a great beauty — on the account of her waddle. [33, 80].
2. «I was,» I answered, rather surprised that this gentlemen should be so well acquainted with my movements, which **were not**, so far I was aware, **considered** of general interest. [24, 33].
3. «In my day it **wasn't considered** ladylike, it was thought to be demeaning.» [7, 134].
4. The dining room **was considered** a little extreme, but some people liked it, and a few more orders came. [7, 211].
5. The third **was considered** round, or square, with a beard that would be a pleasure, thin and soft. [2, 88].
6. Fransis Macomber was very tall, very well built if you didn't mind the length of bone, dark, his hair cropped like an oarsman, rather thin-lipped, and **was considered** handsome. [15, 233].
7. As he received no salary at all this was not of much use to him, but it **was considered** a great honour, and was duly published in the Court Gazette. [33, 69].
8. Annie was always a little angry and these soldiers, this occupation, did not improve her temper. Indeed, what for years **had been considered** a bad disposition suddenly become a patriotic emotion. [30, 73].
9. «Indeed! And I heard the other day from a university professor that you **are considered** by no means deficient; rather clever in fact.» [31, 66].

1. «She **considered** herself responsible for her in a way.» [1*, 47].
2. He liked Colonel Melchett and **considered** him an able chief constable. [1*, 65].
3. Slack he had never very much taken to — an energetic man who belied his name and who accompanied his bustling manner with a good deal of disregard for the feelings of anyone he **did not consider** important. [1*, 17].
4. «I dare say that you **consider** my views on divorce and such matters highly puritanical, but I must remind you that you are my only near relative and that you are my heir.» [1*, 149].

UNIT IV. Model: Sit + P(Vp+N/adj) + inf/cl → S + P(Va) + cx(it + N/adj) + inf/cl
(problematic)

to consider

1. They talked at night or when they were storm-bound by bad weather. It **was considered** a virtue not to talk unnecessarily at sea and the old man had always considered it so and respected it. [14, 54].
2. It was a procedure for which it **was not considered** necessary to stop the elevators... [10, 370].
3. At intervals during the day spasmodic calls might occur, though it **was considered** bad form to ring up after nine-thirty at night. [1*, 14].
4. Now, it **is considered** wise by my government that punishment emanate from the local authority. [30, 86].

active forms were not registered

UNIT V. Model: S + P(Va) + Cx (N + Verbal) → S + P (Vp + Verbal) + [Op]
(problematic)

to expect

1. She always disliked the special frocks in which she was told she looked charming, and **was expected** to behave in a ladylike way. [19, 139].
2. «And his health is such that he **wasn't expected** to live long?» [1*, 88].
3. ...you **were expected** to be keeping the conversation going, terribly bright and hostessy... [25, 97].
4. «I remember a little girl in the newspapers and the parents had her Christmas in September because she **was expected** to die.» [31, 18].
5. The girl kept her appointment, unpainted and unadorned, afraid and overbold by turns. When she found that she **was** merely **expected** to sit still, she grew calmer... [17, 150].
6. Jean, when called, found she **was expected** to testify only to the circumstances of the arrest. [18, 444].
7. «He **was expected** to die, but he didn't. That's all.» [19, 18].
8. About three hundred **were expected to** attend. [10, 247].
9. Lanser told himself he was a soldier, given orders to carry out. He **was not expected** to question or think. But only to carry out orders. [30, 47].

10. «That's so like girls, that's so» — which worried Phyl till she found that she **wasn't expected** to answer. [18, 405].
11. The designing office **is not** normally **expected** to re-design the whole mill. [18, 204].

«What sort of question is that?» said Nan. «**Do** you **expect** me to answer it?» [2, 8].

a) to consider

«It (the information) is held back for various reasons — because it touches on a family skeleton, because it **is considered** to have no bearing on the case.» [1, 112].

no active forms were registered

b) to keep

The frosted glass door that opened from little space in which enquirers **were kept** waiting for a few minutes, now swung back to admit the body of a boy about fifteen, whose eyes were focused upon a paper, folded into a very small compass, that he held about four inches away from them. [25, 24].

no active forms were registered

Part II

PERIPHERY OF THE CATEGORY OF VOICE

(practical material)

SECTION I. ACTIVE VOICE PERIPHERY

UNIT I. CASES OF CONVERSION:

Double formal (a) and semantic (b) interpretation:

- a) Vt + Od implied // Vi;
- b) Relationship thought (action // state) // non-relationship thought (action // state).

a) to consider

- 1. «Pretty?» Mr. Prescott **considered**. «Fair to middling.» [1*, 43].
- 2. «What was her manner? Did she look anxious?» George Barlett **considered**. Then he shook his head. [1*, 49].
- 3. «How — how is he nowadays?» Josie **considered**. «I think he's wonderful, really — quite wonderful.» [1*, 40].
- 4. «What did you think of her, eh?» Peter **considered**. «Well, I didn't like her very much.» [1*, 51].
- 5. «Exactly how well did you know Ruby Keene, Mrs. Jefferson?» she **considered**. «It's difficult to say.» [1*, 45].
- 6. «No signs of anything unusual about her then?» Raymond **considered**. «I don't think so.» [1*, 66].

b) to understand

- 1. Florence murmured that she quite **understood**. [1*, 116].
- 2. «I rang up and said I didn't feel up to it; hope they'd excuse me! They quite **understood**.» [1*, 128].
- 3. Colonel Melchett said, «I **understand**. And she was a success?» [1*, 32].
- 4. «I don't **understand**. Why should anyone suspect you, then?» [1*, 124].

5. «I **do understand** — and permit me to say, perhaps better than you think.» [1*, 149].

c) to stop

1. «Well, I — » Dinah **stopped** and laughed. [1*, 123].
2. «Did you — » he **stopped** and turned incredulous eyes on the prim, erect visitor. [1*, 123].
3. «...I could have killed her!» She **stopped**, stricken. [1*, 95].
4. «... I — » he **stopped** and stared toward the doors leading out of the lounge onto the terrace. [1*, 80].

d) to forget

1. «The subconscious never **forgets**.» [1*, 142].
2. «Oh, damn, I **had forgotten**,» said Nan. «Oh, what a blasted bore!» [2*, 7].
3. «I asked Handy to cut you some roses,» said Demoyte, «but I have an uneasy feeling she's **s forgotten**.» [2*, 23].

e) to notice

1. «Your conscious self **did not notice** or remember, but with your subconscious self it was otherwise.» [1*, 142].
2. «People say,» continued Mrs. Bantry, «That it doesn't matter what you wear in the country. I never heard such nonsense. It's just in the country that everyone **notices**.» [1*, 20].

f) to expect

I was opened much more promptly than he **expected**. [1*, 24].

g) to follow

Serenely she passed into the street. Donald **followed** still clutching his box. [2*, 47].

h) to find

«And the interesting point is: Why?» «We'll **find out!**» said Mrs. Bantry. [1*, 41].

UNIT II. CASES OF PARENTHESIS

a) to expect

1. «Oh, I suppose to see where it happened, and all that.» «More than that, I **expect**,» said Miss Marple. [1*, 38].
2. «That's all right, my son. Naturally interests you, I **expect?**» [1*, 51].
3. «Well, his goose is cooked good and proper. Mental, I **expect**. Broadmoor, not hanging.» [1*, 126] (Broadmoor asylum — психічна лікарня).
4. «What they call recurring mania, I **expect**.» [1*, 126].

b) to understand

1. «He married money. So did Mr. Gaskell, I **understand**.» [1*, 81].
2. «All the reports from the Palais de Dause are negative, I **understand?**» [1*, 87].
3. «It was Mr. Jefferson, I **understand**, who reported her disappearance to the police.» [1*, 45].

c) to consider

«An address in St. John's Wood!» Mrs. Price Ridley paused triumphantly. The vicar remained completely unenlightened. «That, I **consider**, proves it,» said Mrs. Price Ridley. [1*, 37].

d) to notice

«Married people, I **have noticed**, quite enjoy their battles and the — er — appropriate reconciliations.» [1*, 123].

UNIT III. Model: S + P (Va) + Gerund ↔ S (Ger) + Vp + [Op]

(problematic)

He stopped eating and looked at Miss Carter. [2*, 54].

SECTION II. PASSIVE VOICE PERIPHERY (a).

CASES OF DOUBLE FORMAL (a) AND SEMANTIC (b) INTERPRETATION:

- a) active transformation ↔ transformation of nominalization
- b) relationship thought: action or verbal state ↔ non-relationship thought: state of property.

a) to forget

1. But there was a man ready to step into Abraham's shoes, and Abraham was forgotten. Nothing more was heard of him. He vanished. [11, 187].
2. I suppose there'd be a curious crowd around there all day with little boys searching for dark sports in the dust, and some garrulous man telling, over and over what had happened, until it became less red even to him and he would tell no longer, and Myrtle Wilson's tragic achievement was forgotten. [28, 156]. (garrulous [ˈgɜːrʌlʊs] болакучий)
3. But whatever they had quarreled about in the past I suspect it was a lady, though I never asked, it was evidently forgotten now. [9, 207].
4. «They brought you here, knowing of this, on an animal...» «On a mule,» Burke said. — «Yes. My English is forgotten.» — «It's all right,» Burke told him hazily. [9, 24].

b) to wear

1. Miss Matfield at once denied the terrible charge, and told herself that the Morrison girl was pretty awful. «I m worn out now,» she continued. [25, 167].
2. Then the procession of events would repeat itself till he was utterly worn out and the brain took up its everlasting consideration of Maisie and might-

have-beens. [17, 208].

3. After sunrise Montanelli fell asleep. He **was** utterly **worn** out with the restless misery of the night and slept for a little while quietly; then he began to dream. [31, 293].
4. Hugh blamed himself for the children. Mollie said she had had too many babies, one after the other, and **was worn** out nursing and rearing them, coping with the difficulty of food... [24, 146].

c) to open

1. «The gates that **are opened** for me are the gates of the nethermost hell.» [31, 351]. (nethermost — superlative degree of the adjective «nether» — lower).
2. She remembered Hugh had warned her, «Be careful when you go down to the store. It **hasn't been opened** for a long time, and sometimes a stray snake or two goes to sleep down there.» [24, 115].

d) to follow

So she'd gone from the hospital to a bank and straight then to Joe Bell's bar. «She don't* figure she **was followed**», Joe Bell told me when he came to meet message that Holly wanted me to meet her as soon as possible, a half-hour at most, bringing: «Her jewelry. Her guitar.» [4, 182]. (*don't: illiterate speech)

e) to stop

«Catherine.» We walked on a way and **were stopped** under a tree. [11, 51].

SECTION III. INTRANSFORMABLE CASES

UNIT I. ACTIVE VOICE

General list of cases not allowing the passive transformation

a) from the original sources

1. The phrase **found** an echo in Mor's mind. [2*, 10].
2. The revolver spoke just once and **found** its mark. [1*, 158].

b) from practical grammar books

1. They have a nice house
I have a Fiat.
The elephant had tasks in both jaws.
2. She lacks confidence.
We lack support.
3. John resembles his brother.
The boy resembles his father.
4. Two times three equals six.
5. «Oculist» means eye doctor.
6. The library contains a million books.
7. The auditorium holds over a thousand people.
The place holds 500 people.
The jug holds two pints.
8. Will this suit you?
The hat suits (becomes) you.
9. The coat does not fit you.
The key fits the lock.
10. This dress becomes her.
11. I shall marry you, Rose.
12. The road follows the river.

UNIT II. PASSIVE VOICE

General list of cases not allowing the active transformation

(compiled on the basis of the theoretical sources and practical grammar book)

1. He is drowned.
2. He was said to come from Ireland.
3. You are supposed to come tomorrow.
4. He was taken ill.
5. Cecilia was born in July.

Part III

NON-VOICE RELATIONSHIPS GRAMMATICAL HOMONYMS OF THE VOICE

SECTION I. GRAMMATICAL HOMONYMS OF THE ACTIVE VOICE

UNIT I. «MIDDLE VOICE»

a) to open

1. The door **opened** and Doctor Haydock came in. [1*, 29].
2. The door **opened**; now there would be the clink of curtain ring as the curtains were drawn back. [1*, 11].
3. Superintendent Harper's eyes **opened**. So did Colonel Melchett's. [1*, 55]. (problematic: middle voice // intransitive sense)
4. They rolled over in a grand rough and tumble until the door **opened** and the vicarage maid announced to the most influential parishioner, who didn't like children, «Missus is in here.» [1*, 120].
5. Too early even for a telegram, since the post office **didn't open** until eight. [1*, 14].
6. ...he saw with a slight thrill of alarm that the studio door **was opening**. [2*, 39].
7. Her eyes **opened** wide and the muzzle began a snuffling exploration of the new object. [J.H, 15].

b) to stop

1. The car **stopped** at the traffic light. [2*, 60].
2. The police car **stopped** outside rustic gate of Mr. Booker's fancy*, and Colonel Melchett, with a glance of distaste at the excessive half timbering of Chatsworth, strode up to the front door and attacked it briskly with the knocker. [1*, 24]. (* ворота створені фантазією)
3. The dance **had stopped**. Presently she was near him, smiling up into his face. [1*, 152].

c) to run

The flat was on the second floor, and outside the window was a small wire lift used by tradesmen which ran up and down on its steel cable. [1*, 156].

UNIT II. PURELY INTRANSITIVE SENSE OF THE VERB*

a) to run

Model: S + P (V + d) intr.

1. «She gave in, but, unfortunately, ten days before they were to have been married she ran away with the chauffeur.» [1*, 96].
2. «I'm on the committee, you know, and often run in to have a little talk with the matron — and then servants — I usually have very young maids.» [1*, 102].
3. «I think I'll run along and have a word with this young fellow Braid — Blake. Which did you say his name was?» [1*, 23].
4. She had been running out on high fields and had started to calve a week before time... [J. H., 12] (to run out on smith — to abandon, to desert).

Model: S + P (V) intr.

1. He was speaking of Ruby and he said, «Her teeth ran down her throat. But the dead girl in Colonel Bantry's library had teeth that stuck out.» [1*, 137].
2. She ran ahead of them down the staircase [2*, 24].
3. He hastened ahead down the stone steps, his eyes now accustomed to the dark, and ran noisily across the lawn to the yew hedge [28, 25].
4. The playground was connected with the main road by a gravel drive which ran through a shrubbery, past the master's garden [2*, 29].
5. Mor ran forward, but she had not recovered before he reached her [2*, 18].
6. And before Mor could stop her she was running up the ladder and pushing at the trap-door [2*, 38].

b) to lead

Model: S + V intr.

1. They reached the steps which led us into the third garden. [2*, 25].

2. «Where **does** the door **lead** to?» she asked, pointing to a wooden ladder which led upwards to a trap-door in the ceiling of the studio. [2*, 38]
3. A cycle track, for the use of masters only, **led** down the hill through the wood toward the neglected garden of the Headmaster's house. [2*, 5].
4. He could not see, but he knew the way without sight to the wooden door in the wall that **led** into the main garden. [2*, 24]
5. «That (the ladder) **leads** into Claire'd room, and she always locks it on her side.» [1*, 157].

Model: S + (V + d) intr.

1. Here there was a glass door which **led out** on the side terrace of the hotel, an unfrequented terrace with no view. [1*, 61]
2. «Where does the door lead to?» she asked, pointing to a wooden ladder which **led upwards** to a trap-door in the ceiling of the studio. [2*, 38]
3. ...and turned off the drive on to the cycle track that **led back** to the school. [2*, 59]
4. At the end of the corridor was a small staircase which **led down** to an equally obscure corridor on the ground floor. [1*, 61]

c) to stop

1. Josephine Turner, coming along the terrace, **stopped** and looked rather startled to see Mrs. Bantry and Miss Marple. [1*, 83]
2. She took a few quick steps across the grass, and then **stopped**, lifting her face to the moonlight. [2*, 25].
3. He **stopped** close to his son, but he knew it was Tim only that Donald was aware of... [2*, 44].

Exclusions: V intr. || pass (from practical grammar book)

1. The bed **was** not **slept in**.
2. The room (house) **is not lived in**.
3. My hat **hasn't been sat on**.
4. Such dress **can't be sat down in**.

SECTION II. GRAMMATICAL HOMONYMS OF THE PASSIVE VOICE

- a) S + P(V-link + N)
- b) Non-relationship thought: state of property

a) to wear

1. There was a crack in the plaster of the ceiling and the carpet **was worn**, but the hotel was very refined, she could see that... [7, 204].
2. We walked down the stairs instead of taking the elevator. The carpet on the stairs **was worn**. [11, 147].
3. He brought out a wallet. It **was** as **worn** as his leathery hands, almost falling to pieces; [4, 159].
4. «A woodcock,» I said. We walked down the corridor. The carpet **was worn**. There were many doors. [11, 144].
5. Pebbles on the ground **were** still **water-worn**. [24, 102].
6. «...it was an old dress Josie said so, definitely, and I could see for myself that it **was** shabby and rather **worn**.» [1,* 103].

b) to wear out

1. I had a divan in my sitting-room, and could very well sleep on that. He (stroeve) **was** by now **so worn out** that he could not resist my firmness. [22, 120].
2. By six o'clock Michaelis **was worn out**, and grateful for the sound of a car stopping outside. [28, 160].
3. But he apologized and said he was soaked and **worn out**. [25, 56].
4. It seemed to Coonardoo that she had been dancing and singing all day and for days, all night for nights; she **was worn out** and half dead with sleep... [24, 44].
5. With his shirt ripped open you could see the flit king had no undershirt and the soles of his shoes **were worn through**. He looked very small and pitiful lying there on the floor. [15, 320–321].
6. «I'll lend you a packing-needle for six square-inches of it, then. Both my knees **are worn through**.» [17, 34].

c) to stop

1. As it was getting dark the train passed a farmhouse burning in a field. Motor cars **were stopped** along the road and bedding* and things from inside the farmhouse were spread in the field. Many people were watching the house burn. [15, 178]. (bedding — постель)

List of sources

I. Consecutive selection

Structure be + -ed

1. **Aldridge J.** The Hunter. — M.: Foreign Language Publishing House, 1958.
2. **Aldridge J.** The Sea Eagle. — K.: Dnipro Publishers, 1958.
3. **Brontë Ch.** Jane Eyre. — M.: Foreign Language Publishing House, 1952.
4. **Capote T.** The Grass Harp. Breakfast at Tiffani's. — M.: Progress Publishers, 1974.
5. **Cronin A. J.** The Citadel. — M.: Foreign Language Publishing House, 1957.
6. **Cronin A. J.** The Nothern Light. — K.: Dnipro Publishers, 1975.
7. **Dos Passos J.** The 22nd Parallel. — In: Dos Passos. USA. Houghton Mifflin Co, Boston, 1969.
8. **Green G.** The Quiet American. — M.: Foreign Language Publishing House, 1963.
9. **Haggard H. R.** King Solomon's Mines. — M.: Progress Publishers, 1971.
10. **Hailey A.** Hotel. — Toronto, New York, London: A National General Co, Banton Books, 1972.
11. **Hemingway E.** A Farewell to Arms. — Progress Publishers, 1969.
12. **Hemingway E.** A Farewell to Arms. — Progress Publishers, 1976.
13. **Hemingway E.** Fiesta. The Sun also Rises — M.: Международные отношения, 1981.
14. **Hemingway E.** The Old Man and the Sea — Progress Publishers, 1967.
15. **Hemingway E.** Selected Stories. — Progress Publishers, 1971.
16. **Jerome K. Jerome.** Three Men in a Boat. — Higher School, 1976.
17. **Kipling R.** The Light that Failed. — M.: Progress Publishers, 1975.
18. **Lindsay J.** Betrayed Spring. — M., 1955.
19. **Lindsay J.** Masks and Faces. — Lnd.: Frederick Muller Limited, 1979.
20. **London J.** Martin Eden. — K.: Dnipro Publishers, 1980.
21. **London J.** Martin Eden. — M.: Foreign Language Publishing House, 1953.
22. **Maugham. S.** The Moon and the Sixpence. — M.: Progress Publishers, 1979.
23. **McCullers G.** Clock without Hands. — Boston, 1961.
24. **Prichard K. S.** Coonardoo. — M.: Progress Publishers, 1971.
25. **Priestly J. B.** Angel Pavement. — M.: Progress Publishers, 1974
26. **Salinger J. D.** The Catcher in the Rye. — M.: Progress Publishers, 1968.

27. **Salinger J. D.** The Catcher in the Rye. — M.: Progress Publishers, 1979.
28. **Fitzgerald F. S.** The Great Gatsby. — K.: Dnipro Publishers, 1973.
29. **Steinbeck J.** The Grapes of Wrath. — M.: Progress Publishers, 1978.
30. **Steinbeck J.** The Moon is Down. — New York: The King Press, 1971.
31. **Voinich E. L.** The Gadfly. — K.: Dnipro Publishers, 1974.
32. **Wells H.G.** The Time Machine. The Invisible Man. Short stories. — M.: Progress Publishers, 1982.
33. **Wilde O.** Fairy Tales. — M.: Progress Publishers, 1970.

Structure (be + -ed).

- 1*: **Christie A.** Puzzles. — M.: Vyspaja Pkolsa, 1983.
- 2*: **Murdoch I.** The Sandcastle. — Л.: Просвещение, 1975.

II. Non-Consecutive Selection (Structure be + -ed; (be + -ed))

J. H.: Herriot J. All Creatures Great and Small. — London and Sydney: Pan Books, n.y.

ALDCE: The Advances Learner's Dictionary of Current English. // A.S. Hornbey, E.V. Catway, H. Wakefield. — London: Oxford University Press, Second Edition.

APPENDIX

(Additional Practical Material)

UNIT I. Model: S + P (Vp) + prep + [O, D]

1. I was vexed for I felt that I had been made fool of, and I nearly turned away without making inquiry. [22, 54]
2. The matter of the lift, however, is being looked into. [18, 204]
3. She knew, of course, what was at that back of all this. Hugh was being made convenience of. [24, 75]
4. «You are one of the heroes, the dance is being held for.» [18, 269]
5. «Oh, hullo, Emery, that case of yours has been disposed of.» [18, 299]
6. The second course was decided on, Phyl packed her suitcases and moved across. [18, 322]
7. Fabrizi told me he had been written to and consented to come and take up the campaign against the Jesuits...[31, 109]
8. The boys believed Hugh's fibres had been snatched at and attached to the earth, so that Mumae could not draw them away. [24, 88]
9. The last compensation was dealt with, a cripple helped by his wan little wife;... [18, 359]
10. Old Spencer had on this very sad, ratty old bathrobe that he was probably born in or something. [26, 32]
11. Winni asked every man he met, white or black, whether she had been seen or heard of. [24, 227].
12. «Of course some of the bonds were not accounted for, but...» [11, 58]
13. When suggestions were asked for, there was silence for a moment,...[18, 356]
14. As the person with influence over Hugh and Mollie she was obeyed; her requests were attended to. [24, 159]
15. The questioners had all the efficiency, coldness and command of themselves of Italians who are firing and are not being fired on. [11, 201]
16. «It is all covered with iron, because it is still being shot at.» [17, 295]
17. «Well, you just happen to have missed a couple of emergencies,» Peter said. «But both are taken care of now.» [10, 45]
18. «...but I can't undertake to be responsible for the peace of the town if Rivarez is not got rid of before then.» [31, 303]
19. «How about this woman you're seen round with all the time... What's her name...» [7, 301]

20. «It (the road to success) **isn't got at** by sacrificing other people — ...» [17, 107]
21. «But I **ve been sent for** to visit a dying man.» [31, 76]
22. «...but on these occasions the subject of study **was** strictly **adhered** to.» [31, 30]
23. There are many things connected with our journey into Kukuanaaland that I should have liked to dwell upon at length, and which as it is, **have been** scarcely **alluded to**. [9, 25]
24. But now two doors **were** flung open and **banged to** in rapid succession... [25, 301]
25. And now I come to perhaps the strangest adventure that happened to us in all that strange business, and one which shows how wonderfully thing **are brought about**. [9, 206]
26. But now Mr. Wells **was being** adequately **cared for**... [10, 209]
27. «No, girl,» he said quietly, «They're not treacherous — except when they **ve been** treacherously **dealt with**.» [24, 132]
28. Within less than half an hour, the principal business **had been disposed of**. [10, 365]
29. Both suites, Peter saw as he walked through them, **had been gone over thoroughly**. [10, 81]

Зміст

<i>Передмова</i>	3
Вступ	6
Recommended Tasks.....	26
The List of Symbols Used in Syntactic Models	28
Part I. The nucleus of the category of voice (practical material).....	29
Section I. Active and passive voice. Unlimited (free) voice transformability.....	29
Section II. Predominant usage of the active voice.....	36
Section III. Predominant usage of the passive voice	42
Part II. Periphery of the category of voice (practical material).....	51
Section I. Active voice periphery	51
Section II. Passive voice periphery. Cases of double formal (a) and semantic (b) interpretation:.....	54
Section III. Intransformable cases	56
Part III. Non-voice relationships. Grammatical homonyms of the voice	58
Section I. Grammatical homonyms of the active voice.....	58
Section II. Grammatical homonyms of the passive voice	61
List of sources	63
APPENDIX (Additional Practical Material)	65

Жаборюк І. А., Жаборюк О. А.

Ж126 Категорія стану. Функціональна модель: Посібник з граматики англійської мови. — Одеса: Астропринт, 2005. — 68 с.

Укр. та англ. мовами.

ISBN 966-318-361-6.

Теоретична частина посібника пропонує нове осмислення граматичної сутності категорії стану в сучасній англійській мові. Практична частина відтворює (на базі великого за обсягом практичного матеріалу, опрацьованого з застосуванням новітніх лінгвістичних методів аналізу) функціональну модель категорії стану, починаючи з її ядра, зупиняючись на периферії та закінчуючи випадками граматичних омонімів цієї категорії.

Посібник розраховано, головним чином, на спеціалістів з теорії англістики: викладачів і студентів спеціальних вузів та факультетів, а також усіх тих, хто цікавиться теорією та практикою викладання граматики сучасної англійської мови.

**Ж 4602020102-046
318-2005**

Без оголош.

**ББК 81.432.1-2я73
УДК 811.111'36(075)**

Навчальне видання

**ЖАБОРЮК Ірина Анатоліївна
ЖАБОРЮК Олена Анатоліївна**

КАТЕГОРІЯ СТАНУ. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ

Посібник з граматики англійської мови

Українською та англійською мовами

Зав. редакцією Т. М. Забанова

Голов. редактор Ж. Б. Мельниченко

Технічні редактори:

Р. М. Кучинська,

О. М. Петренко

Здано у виробництво 07.12.2004. Підписано до друку 16.06.2005. Формат 60×84/16.

Папір офсетний. Гарнітура «Times». Друк офсетний. Ум. друк. арк. 3,95.

Тираж 300 прим. Зам. № 819.

Видавництво і друкарня «Астропринт» (Свідоцтво ДК № 1373 від 28.05.2003 р.)

65026, м. Одеса, вул. Преображенська, 24. Тел.: (048) 726-98-82, 726-96-82

www.astroprint.odessa.ua